6

VITA IVSTI LIPSI SAPIENTIAE ET LITTERARVM ANTISTITIS.

AVBERTVS MIRÆVS Bruxellenſis, Canonicus & Bibliothecarius Antuerp.
ex ſcriptis illius potiſſimùm concinnabat.

Editio altera auctior & emendatior.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

ANTVERPIÆ.
Apud Dauidem Martinium.
CIↃ. IↃC. IX.

Digitized by Google

Digitized by Google

ILL^{mo} ET REV^{mo}

IO. ANDREÆ PROCHNICIO

EPISCOPO CAMENACENSI

SIGISMVNDO III. POLONIÆ SVECIÆ

GOTHIÆ VVANDALIÆQ. REGI

A CONSILIIS SANCTIORIBVS

GENERIS SPLENDORE

DOCTCINÆ PRÆSTANTIA

VIRTVTVM OMNIVM GLORIA

VIRO MAGNO ET INCOMPARABILI

IVSTVM LIPSIVM

AMICVM DESIDERATISSIMVM

AVBERTVS MIRAEVS

REDIVIVVM SISTIT.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

SISTO, inquã, LIPSIVM rediuiuum Tibi ILLVSTRISSIME ANTISTES, omniq́ue adeò poſteritati, cuius intereſt vt geſta ſic & ſcripta virorum illuſtrium qui anteceſſerunt cùm memoriâ repetere tum æmulando exprimere. Te autem potiſſimùm appellandum duxi, vt Poloniæ nobilitatis principem, & hoc ampliùs, ſacris etiam initiatum, gentis clariſſimę decus atque ornamentum ſingulare. Tui enim quoties oculis obſeruatur imago (obuerſatur autem frequenter) toties ampliſſimum Poloniæ regnũ ſeſe mihi offert, & in hoc magni Heroës illi, quorũ vix ſingulos ætates ſingulæ alibi ferre conſueuerũt. Audito enim vel vno STANISLAI nomine, hominũ doctrinâ ſcriptiſque

tiſque

Digitized by Google

tiſque celebriũ grex occurrit; in his HOSII, CARNCOVII, SOCOLOVII, RESCII, ORICHOVII, alij. Taceo ANDREAM PATRICIVM, & alterum ANDREAM IVRGEVICIVM, MARTINVM CROMERVM, tuumque in epiſcopali cathedra prædeceſſorem MARTINVM BIALOBRISCVM. Quid? quot quantæque illuſtres ſtemmate etiam regio familiæ exſtiterunt, omni bono de Eccleſia, Republica, atq; eruditis hominibus meritæ? Ecquis credat, niſi Annalium monumentis proditum haberemus, vnius STEPHANI BATTORI Regis fortiſſimi virtute, Dacos, Parthos, Moſcos, Suecos, Turcas, alioſque barbaros à regni finibus ſubmotos: religionem denique orthodoxam tot inter hoſtium cuneos non modò defenſam, ſed

& au-

& aucta mirifice ac propagatam.
Ex qua gente & ANDREAM Cardinalem, GEORGIVM item Chelmenſem Epiſcopũ, alioſque Antiſtites prodiiſſe, nemo eſt qui ignoret. Ceterùm vnus inſtar omnium ſit nobis IOANNES SAMOSCIVS, magnus regni Polonici Cancellarius, & Exercituum Præfectus, vir armis iuxtà ac litteris clarus. Is inter cetera pereruditum *De habendo Senatu* commentarium poſteris reliquit, & MANVTIOS, SIGONIOS, MVRETOSQVE Cracouiam liberaliter pertrahere conatus, nouam poſtea Samoſciana in vrbe Academiam excitauit. Vtque aureo illo Auguſti æuo C. Cilnius Mecenas ſæculi ſui ingenia Virgiliũ, Horatium, Propertiũ dilexit ac fouit: ſic & Veſtrum vterque, Tu, inquam, & SAMOSCIVS, de ornan-

ornandò LIPSIO laudabili quadam æmulatione videmini contendiſſe. Moriens quidem Cancellarius teſtamenti tabulis honorificè eum cum. munere appellauit: Tu verò cineres Lipſianos, ad aram VIRGINIS-MATRIS Louanij in Franciſcanorum ſodalium æde conditos, honore proſequens, aram ipſam vt ſacrorũ Antiſtes mirificè exornaſti. Quod Tuæ in LIPSIVM vitâ functum benignitatis ſeu veriùs pietatis monumentum ſtabit æternùm: atque vnà nomen PROCHNICIANVM

Caneſcet ſæclis innumerabilibus.

Vale. Antuerpiæ, IX. Kalendas Iulias, CIƆ. IƆC. IX.

Corn-

Corn. Tacitus in vita Iulij Agricolæ.

Clarorum virorum facta moreſq́; poſteris tradere antiquitus vſitatum, ne noſtris quidem temporibus quamquã incurioſa ſuorum ætas omiſit, quoties magna aliqua ac nobilis virtus vicit ac ſupergreſſa eſt vitium paruis magniſq́; ciuitatibus commune, ignorantiam recti & inuidiam. Sed apud priores vt agere memoratu digna pronum, magiſq́; in aperto erat: ita celeberrimus quiſque ingenio, ad prodendam virtutis memoriam ſine gratia aut ambitione, bonæ tantùm conſcientiæ pretio ducebatur. Ac plerique ſuam ipſi vitam narrare, fiduciam potiùs morum, quàm arrogantiam arbitrati ſunt. nec id Rutilio & Scauro citra fidem, aut obtrectationi fuit. adeò virtutes iiſdem temporibus optimè æſtimantur, quibus facillimè gignuntur.

VITA

Digitized by Google

VITA IVSTI LIPSI SAPIENTIAE ET LITTERARVM ANTISTITIS.

NIhil eſt omninò quod hominem cuilibet magis gratū acceptumq́ue reddat, quàm MODESTIA: cui ſi VIRTVS ac DOCTRINA comites acceſſerint, tum quaſi diuinum quid in terris maximeq́ue gratioſum ſolet exiſtere. Illa namq; amorem in primis cōciliat atque auctoritatē: hæ verò virum bonū cæloq́ue dignū efficiūt. TRIAS iſta, ſi quem mortalium vmquam, IVSTVM certe LIPSIVM beauit: vtpote quem Virtus naſcentem exceperit, Doctrina natum excoluerit, Modeſtia ſupra æquales extulerit; in cuius denique amore boni omnes, vel ipſa Inuidia nequidquam frendente, conſpirârint.

Natus eſt feliciter, nec ſine omine, XV. Kal. Nouembr. qui dies D. Lucæ Euange-

Dies & annus natalis 1547

Digitized by Google

liſtæ ſacer: eo ipſo anno, quo Carolus V. Imp. Ioanne Frederico Saxoniæ Duce in prælio ad Albim capto, & Philippo Haſſiæ Lantgrauio in deditionem accepto, Proteſtantes Germaniæ proceres domuit. Nox media lumen eximium orbi futurum protulit, cùm mater ſuperiori nocte proximâ puellos duos, mirè candidos, per cubiculum inambulantes, mutuumque ſe complexos, vigilans atque exſomnis vidiſſet. Interpretari ſi licet, DOCTRINAM ac MODESTIAM præſignatas dixero: quæ dotes in hoc viro ſic pariter enituerunt, vt ambigerent omnes (& audiui nō rarò amicos diſceptātes) DOCTIOR AN MODESTIOR ESSET LIPSIVS Raro certè exemplo, quòd *ſcientia* inflare, & magnis ferè ingeniis vanitatem aliquam ſoleat adſpergere: præſertim vbi applauſus doctorum, & gratia magnorum, acceſſerint. Et verò, quid ſi geminis iſtis PHILOLOGIAM & PHILOSOPHIAM notatas quiſpiam dixerit? Primus namq; LIPSIVS molliorem iſtam atque amœniorem doctrinam cum hac virili ac robuſta, quæ in animo formando occupatur, aptè ſalubriterque coniunxit: primus ipſe è Philologia Philoſophiam

odigium ent. 3. iſcell. iſt. 87.

nterpretatio.

ent. 4. iſcell. iſt. 84.

fecit

ſecit: primus denique, vel ſolus, noſtri æui Muſas ad Sapientiæ, omnium diſciplinarum principis, obſequium traduxit.

Genitus eſt in Iſcano municipio, aëre, aquis, ſitu peramœno: quod tertio lapide à Bruxellis, vrbe regia, Belgicæque Principum ſede, itemque à Louanio, veteri Muſarum domicilio, diſtat; agnoſcitque toparcham hodie *Gerardum Hornanum*, Bauſſigniaci Comitem. Domus ipſa natalis, in decliui ad viam publicam ſita, nunc iacet ſemiruta: nam auitæ ac paternæ ædes, in colle vicino poſitæ, incendio perierant, paullò pòſt inſtaurandæ atque incolendæ. Vtrumque domicilium (niſi fallat augurium) venerabunda poſteritas omnis colet atque æſtimabit, vt Romuli olim caſam Romani, & Eraſmi nuper domum Roterodami. Sic enim naturâ comparatũ eſt, *vt neſcio quo pacto locis ipſis moueamur, in quibus eorum, quos admiramur, adſunt veſtigia, & in quibus ipſi habitare ac ſedere ſint ſoliti.*

Patria.

Corn. Nepos in vit. Attici.

Parentes LIPSIO fuere *Ægidius Lipſius* & *Iſabella Petiriuia*, opibus & genere perhoneſti: ſuis vterque parentibus vnicus. Auus *Nicolaus Lipſius*, quieti & litteris eſt operatus: patruus maior *Martinus Lipſius*, inter Auguſtinianos Louanii

Parentes & maiores.

Canonicos ad D. Martini vixit: vir ob vtriuſque linguæ peritiam, doctrinamque multiplicem, Des. Eraſmo familiaris, & à ſuis illiuſque ſcriptis notus. Exſtant erudita illius ſcholia in *Hilariũ*, *Auguſtinum*, *Hieronymum*, *Chromatium*, *Symmachum*, *Macrobium*, alioſque veteres auctores, ex fide codicum mss. caſtigatos: deſijtque

1555. viuere, cùm IVSTVS octauum ferè ætatis annum ageret. Auiam habuit *Margaritam Eichautiam*, ſtirpe nobilem: cuius maiores, pater, & fratres in Principũ noſtrorum aulis floruerunt: vt Diuæus, Heuterus, & alij noſtrates hiſtorici memorant. Proauus fuit *Iuſtus Lipſius*: cui vxor *Anna Linkebequia*, genere nobiliſſimo, ſed in virili ſtirpe iam exſtincto. In dotẽ ea villam *Rodiam*, agros, domum attulit, quæ in Iſcano: atque ea occaſio LIPSI illic nati. Nam pater & maiores domo omnes Bruxellenſes fuerunt, opibus & dignitate inter vrbis eius primos. Parẽtes in Iſcano annos aliquot domiciliũ habuerunt, atque ibi filius ab ipſis honeſtè eſt educatus. vt ſolent nobiles atque honeſtiores ferè ciues, *quos nec ambitio impotens, nec ſpes ſollicitat lucri*, in villis ac prædijs ſuis agere. Annos ſex iam natus, Bruxellas cũ parẽtibus migrat,

& ſtu-

[Margin notes: ...logia nora Belgica consule. — Lib. 2. c. 8. in Louanio. — Educatio.]

& ſtudiis illic litterarum, in triuiali parœciæ (vt nuncupant) Capellenſis ſchola, initiatur : adeò facili promptoque puer ingenio, vt præceptor paruulum genibus impoſitum, & ſic penſa recitantem, alijs in æmulationem atque exemplum oſtenderet. Condiſcipulos inter *Dionyſius Villerius* tunc fuit, nunc Canonicus & Cancellarius Tornaci apud Neruios: qui præter inſignem bibliothecam (qualem nemo in Belgica noſtra priuatus fortaſſe poſſidet) numiſmata Romanorum plurima, exotica item cimelia ex altero orbe allata, ſtudioſè adſeruat. Grammaticas itaque *Ioannis Deſpauterij* præceptiones ſtatim noſter hauſit, & ſpōte ad linguam quoque Gallicam (quæ fere Belgas inter honeſtiores obtinet) ſe dedit: quam é libris ſine doctore ita didicit, vt rectè ſcriberet, etſi loqui & legitimè pronuntiare non poſſet. Inſtitutio.

Ceterùm puerili illâ ætate, quæ varijs caſibus ſolet eſſe obnoxia, in triplex diſcrimen, ſuffocationis nimirum, luxationis, & merſionis incidit: quæ pericula non niſi à Deo palam depulſa profitetur. Et verò ad bonas artes, quæ ſuffocatæ merſæque iacebant, reuocandas hominem natum ſeruare, atque ad ætatem iuſtam I V S- Vitæ pericula. *Cent. 3. miſcell. epiſt. 87.*

TVM prouehere benignus voluit Deus.

Annum agens decimum, Athum Hannoniæ opidum à parentibus ablegatur: quod Athenæum (ita nuncupare liceat) & *Briardos, Beueros, Lenſaos, Baios, Bochios*, alioſque Belgicæ viros magnos dedit. Hic iterum præcepta Grammatica (& quidem *Ioannis Cuſtodis* Brechtani) puero ſunt inculcata, prauo illius & noſtri etiam æui vſu, ſeu veriùs abuſu. Hærent nimirum magiſtelli in regulis aut quæſtiunculis, & meliorem ferè ætatis partem in aditu humaniorum artium diſtinent; adyta verò earum numquam penetrant. Torquent, imò detorquent rectiſſima ingenia: &, præter fructum, tollunt quoque venuſtatem. Quo fit, vt amœniores non rarò adoleſcentes ad illa tam inamœna non veniant; imò fugiant, cùm aduenerint, atque haurire non iniuriâ ſpernant abſinthium illud diſciplinarũ. Alios verò iſta Grammaticarũ inſtitutionũ varietas abſterret, quâ apud Belgas præſertim peccatur in iuuentute erudienda. Triplicem certè Grammaticam, in triplici migratione, ſibi puero prælectam, atque ad annum decimum tertium nugis iſtis ſe detentum, queritur LIPSIVS: cùm tamẽ ab anno

udium ud Atenſes.

Cent. 1. miſcell. epiſt. 94.

octauo eadem teneret, etſi non eodem modo. Deploratque meritò, annos illos quinque non in ſtilo & grauiorum rerum ſcientia poſitos fuiſſe. Vt iure cenſeant prudentiores, ex vſu publico fore, ſi vna Grammatica concinnetur, quæ communis vniuerſæ ſit Belgicæ.

Sed ad tironem noſtrum redeo. Biennio Athi exacto, carmen ibidem cœpit ſcribere: & anno tertio Coloniam Agrippinam, ingenio animoque excolendo, ad gymnaſiũ Societatis IESV mittitur. Ibi Græcis ipſum *Gerardus Kempenſis*, Rhetoricis *Ioannes Oranus*, Leodicenſis Philoſophicis *Arnoldus Hauenſius*, Siluiducenſis, nunc Cartuſianus, moderatore *Franciſco Coſtero* Machliniano, imbuerunt: capere ſanè pronum, atque iſtic & alibi antea ductorem ſemper & principem ſuæ claſſis. Itaque vix duodecennis orationes ſcripſit & habuit, pueriles quidem, ſed quas grauior etiam ætas in illa ætate laudaret. Nec deſtitit poſtea, & dedit floridioris eloquentiæ ſuæ ſpecimen non vno loco: quod dicendi ſtudium ſi mos æui noſtri aperuiſſet, decurrere profectò cum nonnemine priſci æui potuiſſet.

Studium apud Colonienſes.

1563.

Præceptores.

Cent. 2. miſcell. epiſt. 31.

Ceterùm Philoſophica iam inde à puero ſic

Philoſophiæ ſtudium.

Præfat. in Conſtant. ſic LIPSIO placuere, vt peccare iuuenili quodam ardore videretur, & freno atque inhibitione fuerit coercēdus. Conſtat à præceptoribus non rarò è manibus excuſſos ipſi velut per vim libros eius generis omnes, & ſcripta etiam commentarioſque ereptos, quos ex omni interpretum turba laboriosè ſibi confecerat. Neque mutauit poſtea, ſed in omni ſtudiorum curſu iſtam Sapientiæ metam præ oculis habuit. Nec eâ proceſſit viâ, quâ philoſophantium vulgus hodie: qui ſpinis argutiarum & laqueis quæſtionum irretiti, nihil aliud agūt, quàm quòd ſubtili inanium diſceptationum filo eas texant & retexant. Politicis & Ethicis potiſſimùm ſeſe dedit, & ſemina iam tum apud Vbios iecit frugis poſtea enatæ.

Cent. 3. miſcell. epiſt. 87. Sub id tempus, vt optima vitæ dux & magiſtra eſt Philoſophia, pectus adoleſcentis pietas tetigit: & Societati IESV voluit adgregari. Parentes inaudierunt, abduxerunt, & annos ſedecim natum ex
1565. Vbijs Louanium euocarunt. Itaque Philoſophicis inſiſtens, Phyſica in gymnaſio Caſtrenſi aliquamdiu audiuit, ibidemq; cum *Othone Hartio*, in ſuprema nunc Belgij curia Machliniæ Conſiliario, coniunctiſſimè

iunctiſſimè vixit. Philoſophiæ ſpatia emẽſum, amœna litterarum atque antiquitatis ſtudia ad ſe totum traxerunt: quorum ipſi guſtum amoremq́ue Coloniæ idem *Gerardus Kempenſis* infuderat. Louanij porrò compares habuit comiteſq; iiſdem in ſtudijs *Ludouicum Carrionem* Brugenſem, *Franciſcum Martinium* Gandenſem, *Arnoldum Deinium* Machlinienſem: ductore & quaſi chorago *Cornelio Valerio*, qui Petro Nannio ſuccẽturiatus, in trilingui tũ gymnaſio Buſlidiano eloquentiam profitebatur. Acceſſere mox *Martinus Antonius Delrius*, *Andreas Schottus*, Antuerpienſes, *Victor Giſelinus* Sanfordanus, *Ianus Lernutius* Brugenſis: ſcriptis omnes poſtea clari, & à nobis* alibi celebrati. Louanij dum verſatur, & Iuriſprudentiam quoque libat, pater ipſi fato eripitur, Bruxellẽſis tunc vrbis prætorio Præfectus: vir acer, manu promptus, ſodalium ac conuiuiorum appetens, & qui iſtâ comitate amplum patrimonium auitum valdè attriuit. Mater curam eius reliqui, itemq; IVSTI ac ſororis ſuſcepit: matrona in ſumma modeſtia virilis animi & conſilij. Hæc filij cauſsâ Bruxellis Louanium ſedem ac domicilium tranſtulit, atque ibi

Studiorum ſocij.

Martini & Deini immaturũ obitum deplorat, l. 3 Antiq. c.

* *In Elogijs Belgicis.*

ex

Digitized by Google

ex hydrope non diu pòſt obijt.

Annum tum ferè decimum octauum agebat LIPSIVS, & publicè iam ſpecimen eximium ſui dederat, in ſcholis declamando ac diſſerendo. Sed magis magiſque Muſa vetus ipſum capere, & eius amore, Italiã cogitare. Fecit ſed *Variarum*
Primus ingenij fetus. *Lectionum* libris antea ſtilo florido ac Ciceroniano conſcriptis: quod ingenij ſui, vt appellat, tirocinium vix nouemdecennis edidit, atque *Antonio Perenoto*
1567. Cardinali *Granuellano*, acri ingeniorum æſtimatori, inſcripſit. Primus hic illi aditus ad famam, atque in *Perenoti* domum
Romana peregrinatio. fuit: in quam Romæ admiſſus, biennium circiter egit, ſumma benignitate habitus, & ad ſtudia tractanda non incitatus ſolùm, ſed ab erudito patrono etiam adiutus. Erat à Latinis illi epiſtolis: ſed otium & omne liberum tẽpus dabat inſpectioni lapidum, locorum veterum, & ſi quid in Vrbe aut vicinia viſendum eſſet, aut noſcendum. Vaticana etiam bibliotheca per eumdem, & *Guilielmum Sirletum*, Cardinalem longè doctiſſimum, illi patuit: & in Senecæ Taciti, Plauti, Propertij, aliorumque veterum libris mss. inuicem comparandis, tempus illud conſumſit.

ſit. Luſtrauit & Farneſianam, Sfortianã, aliaſque illuſtriores bibliothecas, cùm publicas, tum priuatas: neſcio fructu maiore, an delectatione. Florebant id temporis Romæ eruditiſſimi homines, *M. Antonius Muretus*, *Paullus Manutius*, *Latinus Latinius*, *Fuluius Vrſinus*, & *Plautus Bencius*: qui *Franciſci* nomẽ ſanctius, cùm Societatis IESV inſtitutum amplecteretur, poſtea adſumſit. Ex his *Muretum* profitentem audiuit, *Bencium* verò fratris loco habuit, & præ ceteris dilexit. Innotuit ibidem *Hieronymo Mercuriali*, noſtræ ætatis Medicorum principi: *Carolum* item *Sigonium*, & *Petrum Victorium*, illuſtres Hiſtoricos ac Philologos, per viam vidit; qui creſcenti adoleſcentis famæ fauentes, adfectum omnẽ exhibuerunt. Louanium deinde rediit, annũ ibi vnum egit, *primæuo in flore iuuentæ*: & egit (vt ſimpliciter candideq; fatetur ipſe) haut vſquequaque ad ſeueram Catonis regulam. Liber erat, parentum & tutorum expers, atque ita æqualium exemplo, & communis conſuetudinis impetu abreptus, choreis, ſodalitiis, ludis, & ceteris eius ætatis vanitatibus aliquam temporis partem impendit. Adeò verũ illud, *Semel inſaniuimus omnes.*

Cent. ad Ital. & Hiſp. epiſt. 42.

Adoleſcentiæ libertas

At

Digitized by Google

At Deus & natura melior honeſtiſſimæ indolis adoleſcentē reuocarunt: qui peregrinatione, vtili ac ſalutari conſilio, in Sequanos, indeque in Germaniam inſti-
Germanica peregrinatio. tutâ, ſe ſubduxit, & ſocietatem omnem priſtinam valere iuſſit. Leodicum itaque, vrbem clero inſignem, quæ haut longè à via erat, non ſine Deo duce, deflectens,
Constant. l.1.c.1. *Carolum* ibi *Langium*, ad D. Lamberti Canonicum, veterem atque eruditum ami-
Caroli Langij laus. çum, ſalutauit. Qui cùm hoſpitio ipſum excepiſſet, non omni ſolùm comitate & beniuolentia id temperauit, ſed eo quoque ſermonum genere, qui vtiles atque in omne æuū ſalutares eſſent. Ille enim fuit ille vir, qui oculos adoleſcenti aperuit, deterſâ vanitatum atque opinionum vulgarium nube: ille qui viam oſtendit, quâ ſine ambage perueniret, vt Lucretij verſum hîc vſurpem, ad illa

Edita doctrinâ ſapientum templa ſerenâ:

ille qui animum eius ad optima quæque excitauit: ille qui docuit, quâ ratione in medijs etiam belli turbis (cùm de ijs apud Belgas renaſcentibus, inter ſermocinandum, querela incidiſſet) quies ipſi ac tranquillitas conſtaret. Ex ijs ſermonibus
Conſtātia. aurei *De Cōſtantia* libelli poſtea ſunt enati:

ti: in quibus *Langium* vnicum diſſeren-
tem introduxit. Leodico Dolam, quæ Se- Manſio apud Sequanos.
quanorũ eſt Academia, à Philippo Bono
Burgundiæ Brabantiæque Duce excitata,
profectus, dies ibi paucos ſubſtitit: & *Victorem Giſelinũ*, dum Medici titulo dona-
tur, publicè laudauit. Quâ quidẽ oratione
à meridie dictâ, & cõuiuio mox inſecuto,
febrim acerrimam contraxit, & tantùm
non perijt. Valetudini priſtinæ redditus, Apud Viennenſes in Auſtria.
Viennã Auſtriæ, atque in Maximiliani II.
aulam ſe contulit: quæ vna plures tunc
eruditos habebat, quàm aliorum tota ferè
regna. Hîc *Augerio Giſleno Busbequio*,
multis legationibus claro, *Ioanni Cratoni*,
Nicolao Bieſio, Medicis, *Ioanni Sambuco*,
Stephano Pighio, Hiſtoricis, innotuit &
placuit: atque ij iuuenem retinere, & ijs
in locis illigare non vnâ conditione ſunt
conati. at fruſtra. Nam patriam reſpecta-
bat; & animo redeundi, per Bohemiam,
luſtratâ Pragâ vrbe regiâ, per Miſniam, 1572.
Thuringiam, & vicina Saxoniæ loca, iter
inſtituit: cùm ecce triſtes de afflicta nouo
bellorum turbine Belgica, deque attrito
militari iniuriâ patrimonio, nuntij allati,
pedem figere vel inuitũ iſtis in locis ade-
gerunt. Itaque Ienæ apud Saxones paulò

Digitized by Google

Profeſſionis primordia. plùs annum hæſit & docuit: atque illâ primordia ad Profeſſorium ipſi munus fuere. In quo munere ad extremum vſque ſpiritum, quamquam rude iam donatus à Ser^mo^ Principe noſtro ALBERTO AVSTRIO, magnâ conſtantiâ perſtitit: ne iuuentuti, cui ad optima ducendæ natus erat, deeſſe videretur. Fecit itaque quod ante ipſum nobiles, imò principes viri fecere: rati nimirum, *Profeſſione publicâ dignitatē omnem ornari, non deſtrui*. Quod addo, ne quis *Profeſſoriam* ipſi *linguam*, vt olim Agrippina magno illi Senecæ, velut probrum obijciat. *Tac. 13. Annal.*

Sed rebus in Belgica paullulum pacatis, oculos iterum ad ſuos ac ſua flexit, & Coloniam Vbiorum venit. Hìc *Annam Calſtriam*, viduam, patricia Louanij familia genitam, duxit vxorem: ſui magis animi, quàm amicorum impulſu. Sed, vt ille ait, *Sic erat in fatis*: & *fatalem viro fæminaq́. torum eſſe*, Euripides olim monuit, LIPSIVS vſu didicit. Vixerunt porrò concorditer, quamquam fructus matrimonij, id eſt liberorum, exſortes: quæ res feliciſſima alioqui coniugia ſæpè turbauit & turbat. Diſputant autē Medicorum filij, qui fiat, vt viri magni atque heroës ferè liberos

Vxor.

Cent. 1. epiſt. 31.

liberos nõ ſuſcitent;aut ſi ſuſcitent,ijdem ipſi, pro veteri prouerbio, noxæ ac probra plerumque exiſtant.

In Vbijs menſes nouem cum vxore LIPSIVS ſubſtitit, & *Antiquas Lectiones* conſcripſit: quæ in Plauto potiſſimùm emendando verſantur. *Cornelium* deinde *Tacitum*, hiſtoricorũ omnium prudentiſſimum, in manus ſumſit, & in Colonienſi iſto ſeceſſu Notis primùm illuſtrare cœpit: quem ſcriptorẽ neque notum ſatis antea, neque luce aut medicinâ dignâ donatum, bono publico ipſe produxit. Vtramque dare quidem conati antea fuerant *Ferretus*, *Alciatus*, & *Vertranius*: ſed conati tantùm. Itaque viam ipſis viſam potiùs quàm tritam ingreſſus noſter, perpetuum poſtea *Commentarium* Lugduni in Batauis adiecit. Placuit is labor vniuerſæ Europæ: & multi deinde, quaſi muſcæ, ad odorem bonæ famæ conuolarunt, atque in eodem muſtaceo, quod dicitur, lauream quaſiuerunt. In his *M. Antonius Muretus*, *Ioſias Mercerus*, *Ludouicus Aurelius*, Galli; *Curtius Pichena*, *Iulius Salinerius*, *Annibal Scotus*, Itali, *Emanuel Sarmiemius Mẽdoza*, Hiſpanus; *Ianus Gruterus*, Belga; *Sauillus* Britannus; alij quorũ nõnulli (exambitio-

Antiquæ Lectiones.

Corn. Tacitus.

Præfat. in Tacitum.

ne an odio, haut facilè dixerim) viro illudere atque inequitare ſtuduerunt; alij contrà modeſti, ſymbolas ſua ſponte contulerunt. Quin & *Lucius* neſcio quis ab ignoto terræ angulo demùm prorupit, & ſpecioſo Mirandulani codicis titulo, Notiſque ex eo in ſcenam prolatis, Campanâ quadam ſuperbiâ, in LIPSIVM protervus incurrit. At mox laruā ipſe detraxit, & petulantiam ſiue inſcitiam hominis, illam repreſſit, hanc produxit. Senſitque ſuo malo miſellus, *barbam leoni languido* (nam tum languebat noſter, & respondendo conualuit) *vellendam non eſſe*.

Manſio in Iſcano. Poſt *Tacitū*, & *Antiquas Lectiones* evulgatas, ſuſtinuit ſe paullisper à ſcribendo,
1575. atque ex Vbijs in Iſcanum ſuū migrauit: animo deſtinans ruri agere, & tabernaculum vitæ in quiete illa, ab ambitu curiſque remota, collocare. Scripſitque id temporis ad cognatum ſuum *Guil. Breugeliū*, Conſiliarum regium, dignam cedro *Epiſtolam*: quâ Agrum, ejuſque cultum, Vrbe meliorem eſſe, atque ad Sapientiam, ad Mores,
Cent. I. miſcell. epiſt. 8. ad Voluptatē, itemque ad Fructum, longè aptiorem diſertè commonſtrauit. Et iam ſeriò quietū, latens, ac rureſtre iſtud vitæ
G7 genus erat ingreſſus: cùm ecce bello ciuili iterum

iterum exſuſcitato, licentia militaris ex agro in vrbem migrare compulit. Itaque Louanium redux, Iuriſprudentiæ ſtudijs, ex amicorum cõſilio, magis ſeriò ſe dedit, & titulum etiam Iureconſulti, publicâ inauguratione, in magna frequentia, & poſt ſolennia experimenta, ibidem ſumſit. A foro tamen atque à Reipublicæ procuratione, non inertiâ, ſed iudicio ſe perpetuò abſtinuit: quod decretum nulla ipſi Suada aut Sophia eripere vmquam potuit. Sciebat quidem Stoicos, quos præ ceteris Philoſophis mirabatur, hac in parte eſſe alios: vt qui Reipublicæ ſeſe dãt, & vndis, quod Poëta ait, ciuilibus ſeſe merſant. Sed ingeniũ, natura, & ratio aliud noſtro dictabãt, ſuadebãtq; REIPVBLICAE NÕ MISCERI, præſertim BELGICAE, in tanta rerum confuſione, vbi nemo auditurus, nonnemo ſana etiam conſilia eſſet irriſurus. Voce tamen ac ſtilo ſic vniuerſis & ſingulis prodeſſe ſemper ſtuduit, vt non vnius Reipublicæ, ſed totius generis humani curam geſſiſſe videatur. *Nec enim is ſolus* (vt ſapientiſſimi Senecæ verbis vtar) *Reipublicæ prodeſt, qui candidatos extrahit, & tuetur reos, & de pace belloq; cenſet: ſed qui iuuentutem exhortatur, qui*

Iurecõſulti titulus.

1576.

Cent. 2. miſcell. epiſt. 24.

Decretum Reipublicæ non miſceri.

Digitized by Google

in tanta bonorum præceptorum inopia, virtute inſtruit animos, in priuato publicum negotium agit. Quin imò eximia in primis ea cenſetur de Republica bene merendi ratio, ſi quis de Regibus ac Principibus bene mereri, id eſt, ſalutarium face monitorum ijs ſtudeat prælucere. Itaque ne in otio litterario ignauiam quæſiſſe videretur, ſub id tempus *Epiſtolicas* Louanij *Quæſtiones* (in quibus cùm ad varios ſcriptores, tum ad T. Liuium pleræque ſunt Notæ) evulgauit: *Leges* item *Regias* & *Decemuirales*, in auditorum gratiam, quibus eas ipſas, vt & *Liuij* quædam, publicè interpretatus fuerat, tunc concinnauit.

Epiſtolicæ Quæſtiones.

Leges Regiæ & Decemuirales.

1578. Exinde acriores procellæ & venti iterum excitati, quibus nihil propius factum, quàm vt Belgicæ nauis mergeretur. Brabantia in primis noſtra fluctuabat: Ordinum confæderatorum copijs à Ioãne Auſtrio, duce fortiſſimo, partaque de Turcis ad Echinadas victoriâ clariſſimo, apud Gemblacum cæſis, fugatiſque. Quid? Muſæ tympanorum tubarumque ſtrepitu in exſilium pelluntur: cum ipſis alumni diffugiunt, atque inter ceteros LIPSIVS. Louanio in ordinem redacto miles regius imponitur; ſupellex Lipſiana, in iſta rerum

...o. Ianuarij.

flamma

flamma, periclitatur. Oportunè *Martinus Antonius Delrius*, Ioanni tunc Auſtrio à conſilijs, idemque regijs in caſtris Iudex, adfuit: & veteris amici ſui (is ſe Antuerpiam ſubduxerat) res, opes, libros, ac ſcripta, id eſt vitam ipſam, vt noſter nũcupat, periculis eripuit. Exinde turbis, Numidæ in morem circumactus, ſine lare ſine certis ſedibus aliquamdiu noſter diſcurrit: quas tandem Lugduni in Batauis poſuit, Ordinum vocatu, & ſtipendio ſanè perhoneſto; ſed temporaneas, non perpetuas, *Cent. 1. miſcell. epiſt. 14.* *1579.* *Epiſt. 27.*

Dum conſileſcant turbæ, atque iræ leniant.

Turbæ tamen ex turbis, vt fieri amat, enatæ ſtationem mutare vetuerunt, & annos ipſos tredecim in Batauis tenuerunt. In alto illic otio, in flore ætatis & ingenij, ſcripſit ediditq; varia, atque ea præ ceteris maximè elaborata. Initium fecit ab *Electorum* libris: in quibus partim *Critica*, partim *Ritualia*, variè electa ac decerpta; Plinij exemplo, quem commentarios cxx. Electorum reliquiſſe, nepos eius diſertè commemorat.

Satyram poſtea *Menippæam* luſit in ambitionẽ atque imperitiã quorumdam, qui Criticos ſeſe dicunt: veros enim germa- Satyra Menippæa

 noſque

noſque tangere mens illi numquam fuit. Turbas tamẽ atque inuidiam auctori ſcriptum iſtud peperit; quòd in eo ioci eſſent nõnulli de laurea Poëtarum, quam Imperator ſolet elargiri. Clamabant vniuerſum id genus vatum, ignominiâ ſeſe ab ipſo affectos, Cæſaremque ipſum iniuriâ adſperſum, quaſi non id illi ius eſſet aut poteſtas. At poſtquam [a] *Epiſtolâ* ſeorſim editâ ſe purgauit atque aperuit, omnis iſta bilis ſoluta eſt in riſum. Nihil enim aliud ſchemate illo voluit, quàm quod vetus habet verbum: *Multos thyrſigeros eſſe, paucos Bacchos*; itemque *Laurigeros* quidem *multos, paucos* autem *Phœbos* in Germania numerari. Et hoc ſciunt, meritoque deplorant illi ipſi, quos merito ſuo Phœbæa illa laurus cinxit.

Exſtat Saturalium fonte.

Cent. 1. Miſcell. Epiſt. 28.

1582. A turbis ad ludos & ſpectacula conuerſus, *Saturnalium* libros, qui *De Gladiatoribus*, foras dedit: & cruentas illas in pace pugnas, noſtro æuo ignotas, retraxit; oculiſque velut ſpectandas, non ſine caueæ Senatoriæ & Equeſtris plauſu, propoſuit: venuſtâ *Othonis Væn*I, noſtratiũ Pictorum facilè principis, manu ac penicillo adiutus. Cumque vniuerſam rem Spectaculorum veterum, Muneris inquã vtriuſque, cùm

Saturnalia

Circi

Circi tum Scænæ, illuſtrare ſtatuiſſet: perutile illi viſum, imò neceſſarium, de locis ipſis, eorumque formis quædam præmittere. Itaque *De Amphitheatro* quædam contexuit, ipſamq; Arenæ imaginem, faciem, & habitum accuratè expreſſit. Amphitheatrum.

Et potuiſſet id genus plura ex Antiquitate quaſi ludẽs depromere, niſi ſeria illum ſtudia auocaſſent, & acri quodam thyrſo pectus alta Diua percuſſiſſet. Sapientiam intelligo: cuius ſemitam diu interclusſam, ſpiniſque obſitam ſternere & munire aggreſſus, vt publicis malis ſolatium pro virili adferret, *De Conſtantia*, in medijs Belgicæ noſtræ turbis, conſtanter ſcripſit, & S.P.Q. Antuerpienſi inſcripſit. Quod adeò gratum illis exſtitit, vt pro veteri ſuo in eruditos homines humanitate ac beneficentia, aureum viri libellum duplicem duplici paterâ inauratâ, affabrè cælatâ, compenſandum exiſtimarint. Conſtãtia

Sub idẽ tẽpus nouitius in Italia libellus prodijt, *M. Tullij Ciceronis*, vt volebant, *Conſolatio*: quo ſcripto ſeipſum de filiæ obitu conſolatus dicebatur. Iudicio ad hunc noſtrum *Reipublicæ litterariæ Principem* (quem illi titulum Gaugericus Riuius ingenioſo [a] libello adſtruxit) delato, is per- 1583. Ciceronis Cõſolatio

[a] *Exſtat t... pis Plant... anis edit...*

ſonam mox detraxit, & ſtilum diſiunctũ, otioſum, lentum, & phraſim Sigonianam primus, niſi fallor, agnouit ac detexit: *Iano Guilielmio, Riccobono*, alijs mox ſuffragantibus. Auctâ porrò iam famâ, cùm *Epiſtolas* ſuas ab alijs alibi vulgari comperiſſet, eas ipſe errantes collegit, & *Longolij, Sadoleti, Bembi, Bunelli*, quęque in hoc genere vnicum laudare ſolebat, *Politiani* exemplo, publici iuris fecit: *Epiſtolicâ Inſtitutione* in bonum iuuẽtutis adiunctâ. Atque hinc iterum turbæ: quod in Centuria altera epiſtolæ quattuor eſſent, quæ ioci aut ſalis aliquid haberent in hoſpitia Weſtfalorum. Non pauci morſum aut læſionem interpretati ſunt: & pro Weſtfalis ſuis libello etiam edito *Domannus* pugnauit. At LIPSIVS, vt erat ingenio placido, atque ab omni litigandi ſtudio admodum alienus, epiſtolas illas, non interpretatione ſolùm leniuit (quod verè poterat, & publicè in litteris ad Iacobum Monauium iam fecerat) ſed ſpongiâ deleuit.

Epiſtolæ.

Epiſtolica Inſtitutio.

Vt de *Valerio Maximo, Seneca Tragico, Velleio Paterculo*, quos Notis & Animaduerſionibus illuſtrauit, nihil dicam: dialogus *De recta linguæ Latinæ pronuntiatione* dignus eſt profectò, qui publicè in ſcæna laude-

De recta pronunciatione linguæ Latinæ, dialogus.

laudetur. Grammaticum, fateor, argumentum, atque ex ſe tenue, ac vile fortaſſe; ſed quod olim & Senatores, atque ipſi Principes tractarunt: quodque ſic noſter enucleauit, vt ne ipſe quidem Priſcianus, ſi reuiuiſcat, quidpiam addere aut deſiderare poſſe videatur. Et neſcio certè, an poſteritas credet, ab vno eodemq; ingenio, & hæc minuta, & alia quæque grãdia tam exactè, tam æqualiter potuiſſe tractari. Enim verò quid teſſellato *Politicorũ* opere ſublimius? quid illo *De vna Religione* commentario diuinius? Vt Phrygiones è varij coloris filo vnum aulæum formant: ſic noſter mille aliquot veterum gnomas, pulchras, acres, atque ad ſalutem generis humani natas, in vnum conduxit, atque ex ijs elegans iſtud *Politicorũ* corpus conflauit. Nimirum in *Conſtantia* ſua Ciues ad patiendum & parendum formarat: hâc ſcriptione Regibus ac Principibus, ad rectè imperandum, facem prætulit. Politica.

Inuidiam tamen (vt ſumma ſemper petit liuor) effugere non potuit, quam duæ ipſi[a] voculæ potiſſimũ pepererunt: ignem ſtruente *Theodoro Cornhertio* (quem nunc Diodorum, nunc Dialogiſtam ipſe nuncupat) homine vix Latino, & nouæ

[a] VRE, SECA.

in religione apud Batauos ſectæ auctore & anteſignano. Scripſerat noſter, *Hæreticos ſeditioſos ac turbidos eſſe puniendos*: ille ſic accepit, quaſi dixiſſet, quoſcumque in religione errones vrendos, ſecandos, occidendos, libelloque vulgari linguâ edito, hominem mitiſſimum ſæuitiæ apud Ordines Batauiæ accuſauit. hominem, inquam, mitiſſimum: cuius ſcripta quiſquis ſedatè legerit, nec ſæuitiam nec lenitudinem increpabit, ſed fatebitur viam præſcriptam, quam bono generis humani iniuerint hodiè qui regnant. Quin imò agnoſcet in lenitudinem ſemper fuiſſe proniorem, quique in hanc potiùs, quàm in aliam partem peccandum, ſi modò peccandum, exiſtimarit. Et tamen VRENDVM & SECANDVM nonnumquã, veterũ Medicorũ ritu: qui in prauo vlcere aut vulnere ſecabant, deinde ſiſtẽdo ſanguini vrebant. Nam quis eadem vetet in animi vlcere, præſertim ſi quando vana

Contra Dialogiſt. cap. 3.

Lucret. *Relligio peperit ſceleroſa atque impia facta*, ſi quando turbas & diſſidiorum faces accẽdit? Vt vetera & noſtra taceam: an non Caluinus ipſe in Michaële Serueto, patrũ memoriâ, præiuit exemplo? An non & Beza clamat? *Qui hæreticos puniendos negant*

gant, illi conantur in Eccleſiam Dei inuehere opinionem longè peſtilentiſſimam, & ex diametro repugnantē doctrinæ primùm à Deo Patre traditæ, deinde à Chriſto inſtauratæ, ab vniuerſa deniq; Eccleſia orthodoxa perpetuo cōſenſu vſurpatæ. Vt mihi magis quidē abſurdè facere videātur, quā ſi ſacrilegos aut parricidas puniēdos negarent, cùm ſint iſtis omnibus hæretici infinitis partibus deteriores.

Ad LIPSIVM redeat oratio. Is, libello *De vna Religione* aduerſus *Cornhertium* conſcripto, cùm idem ſub prælo ſudaret, dolo bono pioque ex Batauis ſe ſubduxit: profectione per Germaniam in Eburones, ad Spadanos fontes acidos, hepatario, quo laborabat, morbo (vt prætexebat) curādo, inſtitutâ. Diſceſſus cauſſa duplex illi fuit, Religio nimirum & Fama: acre telum vtrumque. Hamburgo itaque Moguntiacum ſtudio deflectens, cum Eccleſia Catholica Romana ſeriò & publicè in gratiam mox redijt, idque per Patres Societatis IESV ibidē: non timidè aut ignauè, ſed palam noſter in poſterum futurus. Id ipſum litteris ad *Martinum Delrium*, Leodici tunc agentem, datis libuit teſtari: quas ad vtriuſque gloriam hic ſyllabatim exhibebo.

De vna religione liber.

1590.

Cont. 2. miſcell. cap. 87.

REVE-

psI ad
drium
ſtola de
ad Ca-
licos
litu.

Reverende Pater.

AMor veſter, vetus & verus non permittit, vt te celem facinus grande, quod patraui. Dei benignitate eripui me è laqueis, quibus implicabar, & ſaluus atque incolumis perueni in Germaniam ad Patres veſtros. Mentior, ſaluus. Æger perueni, & preſſus pōdere peccatorum. Sed Dei miſericordiâ, ope Patrum, illis quoque me liberauit, & hoc vnum ſupereſt, vt perſeuerem in bona via, & firmo eam pede calcem. Iuua ô me tuis precibus: tu inquam, qui ad hanc me in parte duxiſti, poſt cuius ſalutares litteras Deum iterum iratum habeā, ſi vmquā cōquieui. Nocte & die me fodit ille ſtimulus, nec ipſe ſomnus mihi niſi per inſomnia inquietus. Deo gratia eſto, qui inuitum quaſi & reluctantem ſic eduxit & poſuit in locis, vbi mihi, Eccleſiæ & Reipublicæ poſſim eſſe vtilis: quod ſeriò recipio me (illo adiuuante) facturū. Sū nunc apud Patres Moguntiaci, & inter primas curas habui, vt hæc paucula ad te exararē. Lætare frater, qui verè fratrem & amicum recepiſti; & ignoſce omnia præterita, ita Deus tibi quoque ignoſcat. Precibus tuis & Patris Orani me commendo ſeriò, ſeriò: quem participem facere huius nuntij potes, ſed ſolum. Nam di-

vul-

vulgari non expedit, quia vxor, familia, & reſculæ meæ, etiamnunc ſunt apud Hollandos. Breui eripiam, & palàm bonis me reddã. Ora, ora pro me. Moguntiaci XIV. April. M. D. XCI.

Nunc demùm tuus verè frater I. Lipſius.

Non defuerunt tamen, qui minùs ſincerâ candidaque mente nomen dediſſe Eccleſiæ Romanæ, calũniarentur: Aduerſus quos rabulas ac blatterones audi ſic alibi exclamantem: *Deus fulmine ſuo me perdat (cogor enim aliquid pro adfectu ardẽtiùs dicere) ſi eſt aut fuit in tota hac actione mea aliquid ſimulatum, & omitto Deum omniſcientem illum iudicem, & omnia vindicantem: apud homines ipſos ita proſtituam meam Famam, vt palàm ita proditor ſim & audiam? Qui aliquid ſinceri iudicij adfert, & oculo non iniquo intuetur meam cauſſam, videbit ne poſſe quidem me aliter ambulare, quàm pede recto. Quod feci, quod facio, quod faciam, ſecurus de humanis iudicijs, quibus in malignam ſententiam ego quidem non ſim cauſſa.* *In epiſtola ad Lud. Thouardũ 1591. dat*

Moguntiaco digreſſus, cùm Leodici, tum Spadæ bienniũ ferè egit; bibitque Acidulas illas, iam olim à Gilberto Philareto Limburgio, & nuper à Philippo Gæringo, Tho-

ma Rietio, Abrahamo Nicolao Frãbeſario, alijſq; Medicis laudatas. Amicos hic repperit *Guilielmum Bergium* in D. Lamberti Decanum, Antuerpiæ pòſt Antiſtitem, ac demùm Cammeraci Archiepiſcopum; *Iacobum Carondeletum*, Cancellarium, *Arnoldum Wachtendonchũ*, *Carolum Billeium*, *Petrum Oranum*, Conſiliarios; *Dominicum Lampſonium*, poëtam egregium; eiuſque fratrem *Nicolaum*, ad D. Dionyſij Decanum; *Ioannem Furium*, Martinianæ ædis Canonicum, *Othonem Vænium*; quique per litteras, vnà cum *Nic. Oudarto*, auctor illi ac princeps ad mutandam ſedem extiterat,* *Martinum Delrium*, ſacra tunc Cõſcientiæ iura in ea vrbe explicantem.

** Delrij vitam a Plantinianis editam conſule.*

Famâ diſceſſus per Germaniam ſparſâ, mox *Guilielmus* Boiorum Dux, eiuſque frater *Erneſtus*, Vbiorum atq; Eburonum Antiſtes, *Wolfangus Theodericus* Salisburgenſium, *Iulius* Herbipolenſium, *Andreas* Vratiſlauenſium, Præſules, alijque Germaniæ Principes ipſum ſplendidè ac prolixè inuitarũt. Vt & poſtea *Clemens* VIII. Põt. Max. *Aſcanius Columna*, *Gabriel Palæottus*, *Fredericus Borromæus*, *Franc. Sfortia*, Cardinales, *Hẽricus* IV. Galliæ Rex, S. P. Q. *Venetus*, *Ferdinandus Medices* Etruriæ,

Principes, qui cum ad ſe euocarunt.

Fran-

Franciſcus Maria Roboreus Vrbinatium, Duces; *Patauini, Bononienſes*, & alij cùm Principes tum populi, ſtipēdio ac viatico, quod ipſe definiret, pluries vocarūt. Vnius priuati hominis adfectū ſilere nec poſsū, nec debeo. Fuit is *Benedictus Arias Montanus*, Hiſpalenſis, vir eruditis linguis cultiſſimus, quique editioni Bibliorum Complutenſium, iuſſu Philippi II. Regis Catholici à Plātinianis adornatæ, præfuit. Is, inquam, benignâ & rarâ effuſione, LIPSIVM, non vt hoſpitem aut amicum, ſed (eo verbo vtendum eſt) quaſi filium, ſæpiùs in Hiſpaniam, ſuamque domum inuitauit: & ſe viuo, rerum ſuarum conſortium, mortuo ſucceſſionem ex aſſe obtulit. Eant nunc, qui ſeculum hoc effœtum eſſe, nec magna in illud exempla cadere, falsò queruntur. Omitto ceteros, qui vltrò vocare, adſciſcere, & proprium ſibi habere hunc virum, honeſtiſſimis congiarijs, voluerunt. Neq; ipſe omninò noluit fortaſſe: ſed patriæ amor & miſeratio, velut tribunicia quadam vi, interceſſerunt, & abeſſe talem ciuem noluerunt. Louanium igitur reuerti placuit: Brabantiæ Ordinibus per *Nicolaum Oudartum*, veterē amicum, Machliniæ tunc Canonicū & Officialem, benignè

Benedict. Arias Montanus.

Cent. ad Italos & Hiſpanos epiſt. 4.

Præfat. in Poliorcetica.

1592. benignè ſerioque vocantibus. Quibus, vt gratum ſe probaret, ſuos *De Cruce* commentarios paullò poſt dicauit conſecrauitque: ſcripto teſtatus, *Si quid vſquã præter religionẽ moreſq́; veterum, ſe non agnoſcere, Tibiq́; ſe adhærere*, STATV FELIX ECCLESIA, CVI TOTAM DOCTRINAM APOSTOLI PETRVS ET PAVLLVS CVM SANGVINE SVO PROFVDERVNT. Pupugit id grauiter quotquot nouis in religione opinionibus ſtudebãt: è quibus nõnemo Lipſianæ mox Latinitati bellum indixit, alius Antiquitatis inuidiam, atque id genus criminationes obiecit. Sed iaculationes iſtæ, lapides iſti in ipſum pluebant ab vna hac cauſſa, quod illam cauſſam (in qua tamẽ corpore potiùs, quàm animo fuerat) fortiter & feliciter deſeruiſſet. Non expediebat ſcilicet, LIPSIVM in admiratione eſſe, qui tacitus & exemplo partes eas damnaret: tacitus? imò apertâ, vt dixi, profeſſione & ſcriptis. Hoc mordebat, hoc pungebat, hoc voces, calumnias, inuidiam excitabat.

De Cruce libri.

Hoc de Romana Tertull. præſcr. aduerſ. hæret. cap. 36.

Henr. Stephanus, Georgius Thomſonus, & alij.

Cent. 3. ad Belgas, epiſt. 28.

Porrò cùm opus aliquod iamdiu LIPSIVS meditaretur, & ſolicitè quæreret, quod lucem ad res Romanas & Græcas

præ-

præferret, repperit quod *Facem Hiſtoricā*, non ex ſuperbia, ſed ex propoſito, appellaret. Hoc cùm diffuſum, imò & confuſum eſſet, placuit excerpere primùm ex omni cumulo quidquid ad *Militiam* facere videbatur. In ſuis itaque ad *Polybium* commentarijs, quidquid ad militiæ ordinem, arma, legeſq; ſpectat, aperuit: in *Poliorceticis* autē *Machinas Tormenta, Tela* veterum, adiutante iterum *Vanio*, exhibuit; daturus & *Triumphū*, felicis belli clauſulā, niſi valetudo aduerſa interceſſiſſet. Sibi pòſt redditus *Admiranda Imperiorum* florēte olim ætate collecta, cœpit diſponere & vulgare; à *Romana Magnitudine* feliciter exorſus. Atque vtinam ceterarū gentium Imperijs eandem lucem ac gloriam mors importuna non inuidiſſet!

Fax Hiſtorica. Militiæ Romana. Poliorcetica. Magnitudo Romana.

Ad annum, Sermis Principibus noſtris ALBERTO & ISABELLAE CLARAE EVGENIAE auſpicalem, venio. 1599.
Ij cùm Louanij, more maiorum, VIII. Kal. Decembres inaugurati eſſent, poſtridie eius diei Athenæum ſiue ſcholas publicas viſerunt: magnos in eo Principes imitati, vt *Cn. Pompeium Magnum*, qui è bello Mithridatico victor, Rhodum veniens, Poſidonium publicè contra Hermagoram

Plutarchus goram diſputantem audiuit; omnium Profeſſorum ædes ſingillatim circumiuit, exedras luſtrauit, faſceſque laureatos ac ſecures priuatorũ ianuis ſubmittẽs, ſingulis munificẽtiâ verè Romanâ talentũ impertiuit. Quid Tiberius Imp. in eadẽ vrbe? *circa ſcholas & auditoria Profeſſorũ*, (vt Suetonij verbis vtar) *aſſiduus fuit*. Quid *Claudius* itidem Cæſar? ille verò inopinatus ſæpè recitantibus interueniebat. Sic & Principes noſtri, cùm ad gymnaſium publicum veniſſent, LIPSIVM dicere aliquid ſubitaneũ voluerunt, ſiue iuſſerunt. *Lib.1.c.3.* Fecit. & à ſolitæ lectionis more non recedens, *Annæi Senecæ* librum *De Clementia* in manus ſumſit; & pauca eius verba, à conſeſſu & tempore iſto non aliena, explicauit. Quam quidem *Diſſertatiunculam* ad Principes habitam, qualis fuit, totidem verbis, ſine colore aut fuco, poſtea vulgauit: etſi augere ac polire, exemplo veterum, atque adeò Tullij & Plinij, potuiſſet. Et verò intererat publicè, factũ iſtud Principum, quale in omni æuo vix legas, prodi, poſteriſq. tradi. Quid enim illuſtrius, quàm fœminã, inter Principes principem, vltrò ad iſtas recitationes litterarias veniſſe, ſediſſe, audiſſe? Fecit. quid niſi heroinam

Diſſertatiuncula apud Sereniſſimos Belgij Principes.

roinam illã *Iſabellam*, Ferdinandi Magni Regis Catholici cõiugem, atauiam ſuam, æmulata? quæ adeò honeſtarum artium amore flagrauit, vt iam nupta & grãdior, Latinas litteras diſcere non erubuerit, O, eat in ſæcula illud & hoc exemplum, & vnà cum bona Fama, Principes amẽt iſtas Famæ & Aeternitatis artes!

Tabida conſumit ferrum lapidemq; vetuſtas,
Nullaq; res maius tempore robur habet.
Scripta ferunt annos: ſcriptis Agamennona noſti, Ouidius lib. 4. De Ponto, eleg. 8.
Et quiſquis contrà, vel ſimul arma tulit.
Fit viuax ſcriptis virtus, experſq; ſepulcri
Notitiam ſeræ poſteritatis habet.

Diſſertatiunculæ extemporaneæ, & per ſe leui fortaſſè, vt pondus adderet, *C. PlinI Secũdi Panegyricum*, Traiano Imp. dictum ſiue ſcriptum, cum perpetuo commẽtario, adiunxit. Atque vtinam, bis vtinam præclara iſta Palatini noſtri legant, intelligant, & obſequanrur! Idem Regibus ac Principibus optare liceat: quibus *Politica* ſcripſiſſe non contentus vir bono publico natus, eadem *Exemplis Monitiſq;*, vt valida eſſent atque efficacia, illuſtrauit. *Exemplis*, inquam, illuſtrauit, quòd illa & in rem velut præſentem ducant, & facta oſtendant, (Plinij Panegyricus.) (Exempla & Monita politica.)

miraculum nuper à Lucullo iſto Belgico inſtructum, in exterorum quoq; notitiam ac lucem protraheret. Dediſſet & *Brabantiæ* vniuerſæ hiſtoriam, ab Ordinibus non ſemel rogatus, atque honeſto congiario excitatus, niſi fata inuida vetuiſſent. Cœperat enim mediæ ætatis hiſtorijs præſertim noſtratibus iam grandior adfici: etſi iunior Romanarũ rerum admirator vnicus, vſque ad contemtũ ferè ceterarum, fuiſſet. Nihil præter antiqua delectabat (quod quidẽ ſtudium, ſeu veriùs morbus, hodieque multorum eſt) quæq; noſtri aut paullò ſuperioris æui erant, vt barbara & ſordentia contemnebat. Senior iudicium mutauit. nam etſi illa immensùm præferenda, tamen & hæc in ſubſeciuis vtiliter habeãtur: & iuuet etiam maiorum noſtrorum res, ingenia, mores noſſe; liceatque ex ijs optima in vſum aut exemplũ transferre.

Cent. 5. miſcell. epiſt. 78. & 94.

In Louanio lib. 1. c. 1

Corn. Tacitum, prudentiæ patrem, florente, vt diximus, ætate vulgarat: eâ fatiſcente, voluit & *Annæum Senecam*, philoſophum, ſapientiæ fontem, dare. *Manuductionem* ergò *ad Stoicam Philoſophiã* adornauit; id eſt, facem ad eius ſectæ principem *Senecam*, quæ prælucere, accendit:

1604. Manuductio ad Stoicam Philoſophiam.

tantò alacriùs ea ſtudia aggreſſus; quò breuius iter laboribus ſcriptiſque ſuis reſtare præſagiebat. Sicut athletæ, cùm metam vident & accedunt, etſi feſſi, approperãt: ſic ipſe in ſenectutis limite alacriùs promptiuſque ſibi laborandũ exiſtimauit. Itaque vniuerſa Stoicæ familiæ dogmata, & decantata illa Paradoxa eruit; quodque à nemine factum antea, diſpoſuit, & velut in theſauro condidit. *Ethica* quidẽ ex Epicteto, eiuſque interpretibus Ariano ac Simplicio, Plutarcho item aduerſus Coloten, Muſonio apud Stobæum, M. Tullij

Phyſiologia.

Paradoxis; *Phyſica* verò ex Cleomedis Meteorologicis, Stobæi Eclogis, & M. Tullij Academicis; vtraque autẽ ex Seneca, Diogenis Laërtij Zenone, alijſque reuocauit. Exinde, poſt *Ferdinandum Nonium Pintianum, Ioannem Petreium*, Hiſpanos; poſt *M. Antonium Muretum, Nic. Fabrum, Franc. Iuretum, Dionyſium Gothofredum*, Gallos; poſt *Deſ. Eraſmum, Hadr. Iunium, Ianum*

L. Annæus Seneca, Philoſophus.

Gruterum, Belgas: ſeriò ipſum *Senecam* aggreſſus eſt: vt fatali quadam ſympathiâ tres eruditi Belgæ, inter ſe amiciſſimi, in *Senecis* illuſtrandis, *Lipſius* in Philoſopho, *Andr. Schottus* in Rhetore, *Mart. Delrius* in

Poët.

Poëta tragico, conſpiraſſe videantur. Phi-

loſophum

loſophum quidem eximium, Virtutis atque Honeſti præconē, emendatum, ſcholijſque illuſtratū PAVLLO V. Pont. Max. noſter inſcripſit: & per *Philippū Rubenium*, ſuum olim auditorem (qui nunc S.P.Q. Antuerpiēſi à Secretis *Ioanni Bochio*, poëtæ * eximio nuper defūcto ſuffectus) obtulit. Voluit nimirū vel ſic orbi vniuerſo conſtare, quē caput Religionis in orbe agnoſceret. Pontifici optimo donum & dicatio longè gratiſſima exſtitit: quod per litteras ipſe teſtatus eſt, quin & hortatus, vt ſtilū & ingenium ad ornandam Eccleſiam, & magnitudinem eius propagandam, vellet conferre. Quod velut diuinitùs ſibi imperatū ſuſcipiens, ſtatuerat omnem huic rei operam dare, ſi vita longior obtigiſſet: vt litteris ipſe, paucis ante obitum diebus, ad eumdem PAVLLVM Pont. datis, diſertè eſt cōteſtatus. Etſi iamantè hunc animum cœperat oſtendere, & publicè militem in Eccleſiæ caſtris agere. Nam ediderat ante biennium *Miracula* & *laudes* DIVAE VIRGINIS HALLENSIS, itemque DIVAE SICHEMIENSIS. Qui libri quia ſermonem multis dederunt, & ſummā auctori apud Nouatores inuidiam conflarunt, habe ſcriptionis vtriuſque

* *Obijt an.* 1609.

Cent. 5. *miſcel. epiſt.* 84.

Epiſt. 98.

Diua Hallenſis & Sichemienſis.

quidquid alij mētiātur, occaſionē & cauſsā.

A prima adoleſcētia Diuæ Virginis amorem & cultum LIPSIVS induit, eamq; ſibi patronam adoptauit, & ducem in periculis, in moleſtijs, in omni denique vitæ curſu elegit. etiam in ſtudijs, *Ioannis Damaſceni, Ruperti Tuitienſis, Bernardi, Thomæ Aquinatis*, aliorūque exēplo: & ſi quid accuratiùs pangendū, aut dicendum publicè eſſet, vbi famæ vel memoriæ res agebatur, precibus ac votis eam ſupplex adiit, & felici ſēper ſucceſſu. Ex Batauia Leodicū vt primùm venit, in ſodalitiū Marianum (cui Patres Soc. IESV præſident ac dirigunt) nomen etiam dedit: atque Oratione panegyricâ publicè habitâ ſuum in Virginem adfectum teſtatus eſt. Id ipſum & Louanij poſtea præſtitit, atq; in frequentandis aſſiduè concionibus, ceteriſque id genus pijs exercitationibus obeundis, iuuētuti non modò exemplū præbuit, ſed & calcar addidit. Ab eodem deinde adfectu Hallas diu adſpirauit, & tandem adiuit: Hannoniæ opidum, tertio à Bruxellis lapide, magnâ apud Belgas & exteros famâ celebre, & Miraculis, quæ tutelaris ibi Diuæ meritis à multis iam annis diuinitùs patrātur, inclytum. Sed cùm venit, & tem-

In Diua Hallenſi cap. 1.

1601.

plum

plum ab interuallo conſpectũ calidè adijt, ac preces cœpit fudere, ſenſit trepido quodam gaudio, & mixtâ veneratione, corpus animũq; percelli: & palàm in loco Numen eſſe, quod vel ignaris mentibus ſe ſuperfundat. Exinde ſacris ritè peractis, cœpit oculos auidè circumferre, ad ipſã Deiparæ aram, ad ſacelli reliqua, tabulas, donaria, & plurima ibi diuinæ potentiæ aut humanæ pietatis monumẽta. Vbique *Facta miranda*, ſupra captũ aut fidem hominum, ſupra ipſam Naturam: & inter tot mirãda, ſubijt illud mirari, nondum fuiſſe, qui ea ſcripto complecteretur, & Dei ac Virginis augendæ gloriæ divulgaret. Incidit ipſi cupido: quam voto etiam adſtrinxit, ſtatuitq; inquirere, colligere, ſcribere, quæ huic inſtituto eſſent. Egitq; adeò mecum de his rebus non ſemel; & illius, ego iuſſu, cũ *Franciſco Coſtero*, Soc. IESV Theologo eximio, atque iſtarum rerũ curioſo. Anno inſequenti noſter in grauiſſimã ægritudinem incidit, votum fecit, Hallas ſe contulit: clientẽ ſibi ſupplicem Diua recreauit, ac valetudini paullatim reſtituit. Ipſe *Pennam* argenteã (nec potuit pretioſius quidpiam) in tẽplo, ante aram Virginis ſuſpendit, & pios hoſce verſus ſubſcripſit:

In Diua Hallenſi cap. 1.

1602.

Hanc,

Hanc, Diua, Pennā *interpretē mētis meæ,*
Per alta ſpatia quæ volauit ætheris,
Per ima quæ volauit & terræ,& maris:
Scientiæ,prudentiæ,Sapientiæ
Operata ſemper, auſa quæ Conſtantiam
Deſcribere, & vulgare; quæ Ciuilia,
Quæ Militaria, *atque* Poliorcetica;
Quæ Roma Magnitudinē *adſtruxit tuū:*
Variaq́; luce ſcripta priſci ſæculi
Affecit, & perfudit: hanc Pennam *tibi*
Nunc, Diua, *meritò conſecraui* LIPSIVS.
Nam numine iſtæc incohata ſunt tuo,
Et numine iſtæc abſoluta ſunt tuo.
Porrò ô benignitatis aura perpetim
Hæc ſpiret! & famæ fugacis in vicem,
Quam Penna *peperit, tu perenne gaudium*
Vitamq́;, Diua, LIPSIO *pares tuo.*

Atque ex eo quidem tempore pietas & voluntas illi creuerunt, ad exſequendum quod pridem ſtatuerat. Vt iuuaremus in partem, & amico petenti gratificaremur, R^mus *Ioannes Miræus*, Antuerpienſiū tunc Epiſcopus deſignatus, patruus meus, *Fran-*
1603. *ciſcus Coſterus*, & ego, Hallas profecti ſumus: Acta item, ac Regeſta loci illius diligēter excuſſimus: probante Illmo *Guillielmo Bergo*, Cameracenſium Antiſtite, cuius iuriſdictionem ac tribunal agnoſcit

id opidum. Acta fideliter exſcripta, publicoque Senatus eius opidi ſigillo firmata, pòſt ad LIPSIVM miſimus. Ea digeſſit ipſe, concinauit; & quamquam ſtili florem & adfectus obiter miſcuerit (ius & laus eſt fieri, orationi erigendæ aut animandæ) tamen rei & veritati hilum non addidit, nec apicem detraxit. Ordinem denique ac decorem dedit: & pijs argumentum placuit, nec eruditis recteque ſapientibus tractatio diſplicuit. At Nouatores & partiarij certatim incurrentes (quid mirum? conſtat omnium ætatum hæreticos Vatiniano in Virginē eiuſq; cultores odio flagraſſe) epigrãmatia inſulſa, libelloſque famoſos mox ſparſerũt. Primos inter, ſannio quidã Batauus plebeiâ ſuâ linguâ ſordes impuriſſimas euomuit: ſed impudentiſſimum tympanotribam, editâ [a] *Reiectiunculâ*, noſter contudit; & primis dentibus leo leporē iſtum fregit. Exinde maledicta acerbiora neſcio quis terræ filius, *Idoli Hallenſis* (ô Lucianeam blaphemiam igne Tartareo expiandam!) titulo ementito, ſparſit in vulgus. Sed prudētioribus amicis ſuadentibus, LIPSIVS ſiluit, & iudicio contemſit: atque adeò contemtu ſolo nouum iſtum Porphyrium vincendum eſſe

[a] *Exſtat excuſa ad finem* Divæ Sichemienſis.

Cent. 5. miſcell. epiſt. 67.

eſſe cenſuit. Sic ferè generoſior moloſſus importunū catulum ſtolidè adlatrantem præterit, nec dente aut pugnâ dignatur. Quin vt iterùm malis malè eſſet, coronā alteram, è nouis Miraculorum floribus

Diua. Si-chemienſis

textā, atque è vicino *Colle-aſpero* decerptā, Virgini noſter anno inſequēte obtulit. Improbabant quidē, aut deterrebant moroſi & prauè ſapientes nōnulli, tamquam

Cent. 5. miſcell. epiſt. 59.

à narrationibus parùm certis, vt aiebāt, aut minùs fidis. At verò cùm mille ſint hic teſtes, ſintque examina, & alia quæ in profana hiſtoria non adhibētur: cur huic tamen credemus, diuinis autem refragabimur, & oculos obſtinati claudemus, ne Solem hunc tam claræ veritatis admittamus? Prauitas eſt: & hi tales per cuniculos ſubuertere conātur arcem Religionis noſtræ, quæ Miraculis eſt ſuperſtructa.

Epiſt. 98.

NEQVE ENIM POSSVMVS ALIA RE EFFICACIVS FRANGERE ET CALCARE HAERESIM, QVAM HOC MIRACVLORVM FVLMINE: vbi non verbis ſed factis diſputamus, & impudentiſſimorum etiam oculos atque animos iſtâ rerum maieſtate perſtingimus.

Admiranda itaque in vicinia, quin

imò

imò in ſenſibus noſtris geſta, poſteris meritò prodenda exiſtimauit: hortantibus in primis *Matthia Houio* Machliniēſi Archiepiſcopo (cuius mandato explorata fuerant omnia, ne fraus aut fucus imponeret) & *Ioanne Miræo*, Antuerpiēſi Antiſtite: qui & ſcripto ea cū fide digeſſerat ac cōſignarat. Ab illo nāque hauſit LIPSIVS, itemq; à viro erudito ac pio *Philippo Numanno*, S. P. Q. Bruxellenſi à Secretis: qui linguâ noſtrâ Belgicâ priùs iſta evulgarat.

Atque hinc iterum conuitiorū plauſtra, prudenter tamen ſilente, & ridente LIPSIO: etſi non deeſſent, qui aliter vellent, & velut claſſico ad pugnam excitarent. Itaque auditæ non ſemel illius hæ voces apud amicos, qui plùs æquo feruentiores videbantur: *Quid ego in homines inquietos, turbidos & quibus vnū ſtudiū, litigare? Nō eſt meum Thyeſtæo more, quod hodie obtinet, furere aut ſæuire. Et vero fac me reſpondere, & iſta omnia obterere ac profligare: quis finis aut fructus erit? Finis? imò principium litigiorū, & pro vno meo ſcripto tria reſcripta: adeoq; Tuſca orietur* iurgia. *De* Diuis *noſtris eſtote ſecuri, quæ fremēte Impietate viuēt, & noſter in eam cultus: atq; ego ab id genus ſcriptis famam, imò & gloriam ac claritudinem apud poſte-* Cent. 5. miſcell. epiſt. 67. & alibi.

poſteros habebo; & ero, cùm omne iſtorum partiariorum nomen & factio non erit. Hæc ille animo Chriſtianè Stotico. Cùm pergerent interim amici, & moleſtior eſſet nonnemo: *Heus importune*, aiebat, *qui iam abeuntem, & maiora magiſq; ſeria meditantem, ſupervacuò laceſſis: ſi opus, & vſui fuerit, non deerit amica aliqua manus* (& *Carolum Scribanium*, Soc. IESV Theologũ, animo iuxtà ac ſtilo robuſtũ, deſignabat) *quæ* LIPSIVM *non patietur inultum*. Dixerat, & euocatus ad beatiores ſedes, Spartam hanc reliquit intactam. Lipſianâ proinde deſignatione, ſeu veriùs ſponſione, amicorumque precibus victus *Scribanius*, reſpondendi prouinciam à morte illius ſuſcepit: magis, ne quis ſilentium omnium noſtrûm conſenſum aut victoriam duceret, quàm vt improbiſſimæ maledicentiæ (quis id ſperet, in iſta æui huius licentia ac proteruia?) frænos iniiceret. Legat autem quiſquis DIVAM & LIPSIVM amat, *Orthodoxæ fidei Controuerſa*, itemque *Defenſionem* LIPSI *poſtumam*, & alia id genus ab eodem *Scribanio* nuper edita.

Ad extremum vitæ actum, fabulæque cataſtrophen triſtem illam quidem, ſed

in qua

in qua ſunt omnia, iam venimus. Anno cIↃ.IↃCVI. xv. Kal. Aprileis, è tuſſi, grauiſſimiſque ſtillantis cerebri defluxionibus, æger eſſe cœpit. Morbo ingraueſcēte, *Leonardum Leßium*, Soc. IESV Theologū, eruditonis famâ ac libris editis celeberrimum, ſibique perfamiliarem, aduocauit: atq; in procurādis ritu Chriſtiano ſacris, & animo expiādo eluendoque totus fuit. Adeò quidem, vt extremis illis diebus, nec ſcriptorū à ſe editorū aut adfectorū, nec ſtudiorum vllam omninò mentionem fecerit. Vni enim Deo, vitæ mortiſque arbitro, tunc vacandum rectè exiſtimauit. Ceterarum itaque rerum omnium curis abiectis, ſacroſanctum CHRISTI corpus XIII. Kal. Apri leis, qui dies in Dominicam, vt nuncupant, Plamarum tunc incidit, piè ſuſcepit, & oleo ſacro, more Chriſtiano, die proximè ſequēti inunctus eſt. Porrò ad extremum vſque ſpiritum firmâ atque integrâ mente conſtitit, tantâ quidem animi cōſtantiâ atque alacritate, nihil vt vxoris cariſſimæ, aut amicorum vndique adfluentium lacrymis ac ſuſpirijs moueretur. Itaque nec vllam querimoniæ vocem, nec vllum repugnantis aut trepidantis animi ſignum edidit: vtque in

1606. Morbus nouiſsim[us]

vita,

vita, ſic & in morte obeunda conſtantiſſimus exſtitit. Et certè nō ſcriptis ſolùm, ſed & factis philoſophū ſe Chriſtianum, mirificè comprobauit. Cùm enim ex circumſtantibus quiſpiam Stoicam illi apathiam ſuggeſſiſſet, *Vana ſunt iſta*, reſpondit: digitoque in CHRISTI crucifixi imaginem, lectulo adſtantem, intento, HAEC VERA EST PATIENTIA, veriſſimè ſubiecit. Exinde piorum ac religioſorum hominū (qui frequētes ægrum viſebāt) preces aſſiduè expetiit: fuitque ex ijs, ſolando oportunè qui diceret, *Ecce, patrona nunc illa clientem exſpectat ſuum, & obuijs expanſiſq; obuiabit vlnis.* Quid ad hæc noſter? Oculis manibuſque iam frigeſcentibus in altum ſublatis, Virginem Matrem voto ſupplice in extrema iſta lucta inuocat: *O Mater Dei, adſis famulo tuo cum tota Æternitate decertanti; nec me deſeras in iſta hora, à qua pendet æterna animæ meæ ſalus.* Nō ſemel inſuper auditus eſt gratulari ſibi, *iſto ſe anni tempore è vita migrare, quo* CHRISTI *ſanguis maximè in Eccleſia ferueret.* Cumque oblatum pro ſe incruētum Miſſæ ſacrificium, interiectâ Dominicæ paſſionis recitatione, ex quodā Soc. IESV ſacerdote intellexiſſet, *Faxit* inquit, *Deus, Pater*

Dicta item nouiſsima.

Wouerius in Aſſertione Donarij Lipſiani.

Pater mi, vt ſãguis ille pretioſus in me abundè deriuetur, qui in illa paſſione effuſus eſt. Vnũ porrò ſilere non debeo, ex quo ſincerum atque eximium illius in Diuam adfectum cultumq́ue licet agnoſcere. Cùm in agone, morti iam proximus, verſaretur, vxori mandauit, vt togam optimam, pellibus ſuffultam, profeſſorij ſui muneris adminiſtram, Virgini-Matri, ad eius aram, Louanij in baſilica D. Petri Apoſtolorum principis, cultu miraculiſq́ue celebrem, in vſus ac neceſſitates ſacras, offerret ac poneret. Dictum, factum: atque ea toga poſtmodùm, quòd aræ aut ſacris apta non eſſet, *Gerardo Corſelio*, Ic^to^ & Anteceſſori, emtione ceſſit; qui non ſine grata amici ſui memoria illam accipit aut ponit. Aes inde conflatum rationibus aræ adſcriptum eſt, cultui Deiparæ augendo. Donarium hoc Lipſianum, aduerſus vrbicorum poëtarum, aliorumq́ue gelaſtorum ſuggillationes, *Ioannes Wouerius* non minùs piè quã eruditè aſſeruit: vt & doctum *Euchariſticũ* ſuo olim præceptori, gratitudinis ergò, ſcripſerat. Ceterùm LIPSIVS, ſumma cum teſtificatione pietatis, Chriſti ex cruce pendentis imaginem frequẽter amplectens, & nunc IESV, nunc

Toga Virgini oblata.

MARIAE

MARIAE nomen ingeminans, X. Kal.
1606. Apprileis nocte mediâ, anno ætatis nono & quinquageſimo, placidè ac leniter exſpirauit: feliciore ſanè euthanaſiâ, quàm aut Cæſar Auguſtus olim optauit, aut habuit. Sed quod dolendum in primis, vetus LIPSIORVM in ipſo ſtirps defecit, vt qui vltimus huius gentis fuerit. Tamen quid refert? ſtirps perierit, nomē ipſe propagauit (vt animoſè, ſed verè, cum poëta alibi loquitur) —— *ab ortu*

Cent. 5. miſcell. epiſt. 31.

Solis, ad Heſperium cubile.

Liberorum item loco, poſteris libros reliquit,

—— quos nec Iouis ira, nec ignes,
Nec poterit ferrū, nec edax abolere vetuſtas.

Morieti, præter domeſticos, adfuere tres è Societate IESV ſacerdotes, & vnus è ſodalibus Franciſcanis; oculoſque amici clauſit * *Nicolaus Oudartus*, Canonicus & Officialis Machlinienſis: cuius & funus nuper luximus. Mediocri pōpâ, vt, quâ erat modeſtiâ, iuſſerat, elatus eſt pridie Paſchatis, VIII. Kal Apprileis, horâ poſt meridiem quartâ, humeris vniuerſæ, vt ſic dicā, Academiæ: certantibus nimirū inter ſe ſtudioſis, vt extremū iſtud præceptori optimo pietatis officium impenderent

* Obijt an. 1608.

Funus.

derent; illius, vt arbitror, vocis Q. Cæcilij Metelli cognomento Macedonici memores, *Non fore vt inpoſterum id officium ab ipſis viro maiori præſtari poſſet*. Elatus eſt autem cælo admodum pluuio, vt id ipſum in lacrymas ſolui videretur. Inſecuti biduo pòſt venti ab hominū memoria vehementiſſimi, & quales numquam flauerant viuo LIPSIO, ventoſæ ambitionis ac vanitatis domitore. Conditus iacet, vt teſtamenti tabulis mandarat, in æde ſacra Franciſcanorum ſodalium, ante Virginis Deiparæ aram, ad quam preces quotidie fundere ſolitus erat. Voluit nimirum & à funere iſtud ſui in Virginem cultus ſempiternum apud poſteros exſtare monumentum. Inſcriptionem verè philoſophicam, tumulo appendendam, paucis ipſe verſibus biennio antea complexus fuerat: Tumulus.

Quis hic ſepultus, quæris? ipſe ediſſeram.
Nuper locutus & ſtilo & lingua fui;
Nunc altero licebit. ego ſum LIPSIVS,
Cui litteræ dant nomen, & tuus fauor:
Sed nomen. ipſe abiui. abibit hoc quoque:
Et nihil hic orbis, quod perennet, poſſidet.
Vis altiore voce me tecum loqui?
Humana cuncta *fumus, vmbra, vanitas,*

Et ſcænæ imago, &, verbo vt abſoluam,
NIHIL.
Extremum hoc te alloquor:
Æternùm vt gaudeam, tu apprecare.
I. LIPSIVS *vixit annos* LVIII. *menſes* V.
Obiit anno Chriſtiano CIↃ. IↃCVI.
X. *Kal. April.*

Marmoreũ tumulũ, vnà cum ſtatua, ære ſuo vidua excitauit: Senatus verò Populuſque Antuerpienſis, virũ de vrbe eorum ac ciuibus optimè meritum, quique peculari quodam adfectu & illam præ ceteris Belgicæ dilexit, & cum pleriſque iſtorum ſingulari familiaritate coniunctus fuit, ſarcophago itidem marmoreo complecti voluit; hac epigraphe additâ:

IVSTI LIPSI
QVOD CLAVDI POTVIT
HIC IACET.
S. P. Q. ANTVERP.
INCLYTI VIRI
FAMAE ORBI NOTAE
VIRTVTI CAELO RECEPTAE
H. M. P.

Ceterùm iuſta IVSTO perſoluta ſunt III. Kal. Aprileis, in primaria vrbis baſilica, D Petro Apoſtolici cœtus principi ſiac. ſacra. Defunctum pro funere laudauit *Gerardus*

rardus Corſelius, Anteceſſor clariſſimus: quem ſecuti alij poſtea amici varijs clariſſimæ memoriæ virũ epicedijs, laudationibus, epitaphijſq; editis certatim ſunt proſecuti. Bibliothecam, non tam copiâ quam librorum præſtantiâ commendatã, ſcripta item ſua, atque ingenij monumenta, *Guilielmo Greuio*, Bruxellẽſi, è ſorore nepoti, annos ferè XIII. tunc nato, legauit; & apud *Ioannem Wouerium*, ſuum olim auditorem ac contubernalẽ, dum adoleſcat heres, Antuerpiæ deponi iuſſit: Græcos autem, calamoque exaratos codices Louanienſi Soc. IESV gymnaſio adtribuit. Extremæ ſuæ voluntatis curatores eſſe voluit *Nic. Oudartum*, & *Ioan. Wouerium*, itemque *Guilielmum Warnirium*, ſuũ olim miniſtrum, nunc in D. Petri Louanij Canonicum. Teſtamẽti autem tabulis cauit ſcriptorum ſuorum quidquam à morte evulgari: *Scriptorum*, inquiens, *meorum, cuiuſcunque generis, nihil, præter edita, edi volo. Excipio Centuriã epiſtolarum vnam, & (ſi otium erit) alteram, à me collectam & ſepoſitam. Si quis aliter, quocũque fine aut titulo: ſacer atque inteſtabilis eſto, & Deus vindicato in ipſo, poſteriſq; Caueat*. Similia olim Hieronymus, Hincmarus, & ante Teſtamẽt curatores

eos Virgilius Maro, ſeuerè mādarunt: laudatur tamen Auguſtus Cæſar, quòd Aeneïda magno poſteritatis bono ſeruarit.

Defuncto LIPSIO, publicam hiſtoriæ atque eloquentiæ in Academia Louanienſi profeſſionē non pauci, procuratis ſuffragijs, mox ambierunt. Amici, *Oudartus*, *Corſelius*, *Wouerius*, *Ioannes Bap. Perezius*, & ego, qui funebribus interfueramus, *Erycium Puteanum*, Venlonæ in Geldria ad Moſam fl. patre conſulari natum, veterem LIPSI auditorē ac cultorē, præ ceteris laudabamus. Is tum Mediolani apud Inſubres eloquentiā publicè magna cum laude profitebatur: Hiſtoriographi regij titulo à PHILIPPO III. Rege Catholico cohoneſtatus. Agentibus itaque amicis, & commendante in primis *Ioanne Miræo*, Antuerpienſium Antiſtite, à Ser^mo ALBERTO Principe noſtro, per *Ioannē Richardotum* V. Cl. Senatus Belgici Præſidem, honorificè Louanium eſt euocatus: Brabantiæ Ordinibus, Academiæ Senatu, ceteriſq; fauentibus ac ſuffragātibus.

Erycius Puteanus Louanium euocatur.

Liber de corporis habitu, deque indole LIPSI aliquid addere: iuuat enim magnorū ingeniorū etiam habitacula, vt ſic dicam, nouiſſe. Membrorū igitur decens

Lipſiani corporis habitus

illi habitudo fuit, corpuſque compactũ, & facies non indecora, vtiq; ante morbum: ſed quam pictores etiã præſtantiſſimi (mirum certè, & memini ab ipſo etiam notatum) exactè numquam exprimere aut adſequi potuerũt. Latebat ſcilicet quid diuinum in oculis, humano penicillo maius atque ſublimius. Frons ampla, & ſtatura iuſta, maieſtatem addebant: ad extremum tamen corpore ſicco atque exhauſto fuit, cùm à morbo hepatario, qui viginti ampliùs annos cruciauit, tum magis à ſtudijs. Id ipſum Senecæ philoſopho, atque omnis æui ſtudioſis hominibus eueniſſe, priſci queruntur, nos graui damno experimur.

Ingenium illi viuidum, ingens, docile, & capax omniũ artium, ſi Muſicam, quod mireris, excipias: iudicatio collineans & recta: memoria, non ſine præceptorum admiratione, etiam in puero ſumma. Dona certè habuit, & exſeruit, quæ nemo huius æui aut ſtudij. *Iudicium* in prmis ad miraculũ excellens: & ab eo *Ordinẽ* in ſcriptis omnibus, ac diſpoſitionẽ ſumſit: nec ſuper nouos modò, ſed & ſuper veteres (abſit verbo inuidia) vſurpauit. In ſparſo quouis & cõfuſo argumẽto ſeruauit, & aptè partitus eſt ſemper: quod Socrates alibi apud

Ingenium.

Iudicium, & Ordo in ſcribendo

Cent.5. Miſcell. Epiſt.24. Platonem *diuini viri*, ipſe, pro innata modeſtia, *diuini doni* cenſuit. Eloquentia illi admodum prompta, facilis ac profluens, Eloquẽtia & ſtilus. nec ſine Venere: quæ laudes, in ſtricta & arguta breuitate, paucis aut nemini hactenus obtigere. Illa ipſa breuitas, quod imputandum, ſine tenebris fuit: & multa Cent.4. Miſcell. Epiſt.84. paucis ſic dixit, vt influant & ſe diffundãt, & vel plura dixiſſe videatur. Timantem pictorem celebrant, quòd in eius operibus plùs ſemper aliquid intelligeretur, quàm pingeretur: idem de Lipſiana ſcriptione meritò dixeris. Vnde & in effigiẽ LIPSI cùm aliquando *Henricus D'Oultremannus*, Valentianis apud Hannones Præfectus, varijs epigrammatijs luſiſſet, hoc illi præ ceteris ſubſcribi placuit:

LIPSIADAE, *velũ eſt Timãtis, imago: videri*
Sol quoque ſub picea non niſi nube poteſt.

Non defuere tamen homines vani & faſtidioſi, qui dictionẽ eius vt obſcurã atq; intricatam, minimeque Tullianam criminarentur. Sed ô miſellos! qui tum præclare cenſent Ciceronem ſe imitatos, cùm elumbia, exſanguia, verbis itẽ ac numeris iacentia ſcripſerint, denique ſic algentia, vt Germanicas etiam niues refrigerare poſſint. Hærent in margine, & velut in finibus

nibus Latij: adſpiciunt elegantiam & mirantur, intra pectus tamen aut linguam, non admittũt. Scio quidẽ & LIPSIVM Tullianis olim paullò iuueniliùs adhæſiſſe: at repreſſit & reuocauit maturioris iudicij frænũ. Nec enim ſolũ Tullium, ſed & Plautum, Terentium, Salluſtium, Cæſarem, Fabium, alios Latinæ dictonis patres iam prouectioribus legendos imitandoſq́ue cenſuit. Vtq́ue poſteritas audiret, non vno loco de *Stilo*, deque *Imitatione* ſibi diſſerendum eſſe exiſtimauit Fuit autẽ peculiaris quidã ſtilus LIPSIO, non tam ab exercitatione, quàm natura ſiue genio, duce optimo. Nam à fonte ingenij interno, diffuſam, ſtrictam orationem; lætam, ſeueram eſſe, vel nationes totæ loquuntur: & quis Oratores Atticos, Aſiaticos, Rhodicos ignorat? Natura in corporibus raró hoc commenta eſt, vt vel ab eadẽ parente fœtus aſſimilent: & mirabimur diuerſum à diuerſiſſimis ingenijs ſtilum proficiſci?

Inſtit. epiſt. c. 11. & alibi.

Cent. 2. miſcell. epiſt. 31.

Sed caput alterum criminationis viuit, nec inciditur, *Obſcuram eſſe dictionem Lipſianam, & antiquariam.* Non id eruditis, aut ſupra vulgi captum ſapientibus videtur: imò in laudibus eius, vt diximus, vel

 maximè

Cent.3. ad Belgas epiſt.28.

maximè cēſendū, quòd in breuitate nubes vitarit. Dicant & iudicent, qui Latinè vel modicè intelligunt: dicant, qui vel leuem guſtum habent politioris litteraturæ. Nec tamen negamus, eſſe aliquid eius in ſcriptis alibi vel vetuſtiùs fortaſſe, vel conciſiùs dictum: quod ſic ſolùm prolatum, in culpam poſſit cadere; ſed idem excuſari, & erigi, ſi quo loco, argumento, vel ad quem ſcriptū ſit, videatur. Vt in *Criticis*, vbi ex profeſſo litteraria & antiqua tractantur, quid mali eſt, vocem aut phraſim eſſe interdum antiquiorē? Vt in epiſtola ad virum ſubtilem & doctum, cur non breuiùs aut eruditiùs liceat ſcribere? Fecit ipſe Cicero, & variauit, cùm ad Lentulum, Pompeium, Cælium aut Atticum ſcriptitaret. Nec affectatio vlla in ipſo fuit. eodem calami tenore & impetu, illa mollia aut vulgaria, & hæc ſtrictiora aut doctiora ſcribebat: quod *Hubertus Audeiantius*, Brugis Flandrorum in cathedrali baſilica nunc Canonicus, & alij, qui à manu ipſi fuerunt, probè ſciunt & teſtantur. Abeant, abeant tamen ridiculi *Lipſiomimi*. nimirum, vt magnorum virorum habitum, inceſſum aut geſtus nonnulli

im. imitantur, cetera & interna diſpares: ſic

iſti

iſti dictiunculas aut clauſulas eius aliquas futili imitatione referunt quidem, ſed vim ac Venerem illius non adſequuntur.

Vt omnia in LIPSIO magna fuerint, illud certè maximum ac præcipuũ, quòd iudicij, ingenij, eloquij, ſtili quidquid habuit, in publicum contulit, & vſui, non pompæ ſeruire voluit. Lege vel annis iuuenilibus ſcripta: ſemper animus ille apertus, generoſi & honeſti amans, ſemper ſcintillæ aliquæ ad Virtutem aut Prudentiam prælucentes occurrẽt. Aetate grandior, non occulto aut obliquo tramite, ſed palã & rectà illuc iuit. Alij philologi aut litterati noſtro æuo, à vanitate multum traxerũt: ipſe ſtrinxit, & interiùs adduxit; & ad vtilia aut profutura, non ad ſplendida tantùm aut famoſa reſpexit. Raiò quid ſcripſit, cui nõ Sapientiæ aut Prudẽtiæ, etiam vbi locus vix videbatur, monita ac præcepta inſperſerit. Hãc denique laudem primus vel ſolus noſtrâ ætate meruit, quòd amœniores Muſas ad ſeueriorẽ Sapiẽtiæ cultum traduxerit. Id *Conſtantia*, id *Politica* eius dicent: quid in *Tacito*, *Seneca*, *Epiſtolis* (quarũ *Centurias* X. in amicorum potiſſimum gratiam foras dedit) *Plinio*, *Militia*, *Admirãdis*, nõne finis idem & fru-

Sapientiæ publicique boni ſtudium.

Cent. 4. miſcell. epiſt. 84.

Epiſtolæ.

& fructus apparet? Amplius dicam: Pauci an nemo, noſtrâ patrumque memoriâ, ſingularia argumenta aggreſſi ſunt, aut pertractarunt: ipſe fecit in *Conſtantia*, in *Politicis, Saturnalibus, Militia, Admirãdis*: ex quibus priora illa duo potiſſimùm viuent, quamdiu Latinæ vigebunt litteræ.

Cent. 5. miſcell. epiſt. 26.

Mores.

De Moribus reſtat vt loquamur. In geſtu, cultu, ſermone modicus fuit: *adeo vt plerique quibus magnos viros per ambitionẽ æſtimare mos eſt, viſo aſpectoq;* LIPSIO, *quærerent famã, pauci interpretarẽtur.* Cõſtat certè exteros, quos ab vltima etiam Sarmatia, eius videndi audiendique gratiâ (vt olim magni illius Liuij) frequẽter veniſſe ſcimus, cùm LIPSIVM viderent, eumdem ſæpè requiſiuiſſe. Nam in veſte, ſupellectile, famulatu ſplendor aut ambitio illi nulla: miniſtro vnico (qui & amanuenſis munus obibat) comitatus, in publicum, & ferè togatus, prodibat: omnis tamen ætatis, ſexus, ordinis homines, & viri etiam principes, velut cælo miſſum ſuſpiciebant ac venerabantur. Porrò vt philoſophum decebat, cenſum item non amplum habuit, & cum bona mente modeſtiam omni in re tenuit: illud non rarò vſurpans,

Tacitus in vita Agricola.

Cenſus & Stipendia.

Sibi

Sibi habeant ſua regna Reges, ſibi diuitias diuites.

Opes aut ſtipendia ampla non ambiuit quidem, ſed oblata congiaria ſiue honoraria (vt ſenſit nō ſemel viros cùm ſacri tū profani ordinis principes in ſe benignos ac liberales) nec reiecit. Ordines Brabantiæ ſexcentos, vt vulgato more loquar, Florenos ſiue Frācos nummos quotannis pendebāt: ducētos numerabāt Buſlidiani gymnaſij trilinguis Curatores. PHILIPPVS II. Hiſp. Rex Catholicus, Belgarumque Princeps additis mille annuis auxit, procurante *Petro Enriquez*, Comite Fontano, qui regio tunc nomine prouinciam Belgicam adminiſtrabat: idemque *Rex Hiſtoriographi* etiam ſui titulo donauit. Sermus ALBERTVS AVSTRIVS virum optimè de Republica meritum, ac laboribus fractum rude donauit: & ſi vellet, à publica profeſſione deſiſtere, & vicarium ſiue ſucceſſorē adſumere, dato diplomate conceſſit, annuo adhæc ducentorum Florenorum vectigali adnumerato. Atque vt vetus illud, *Honos fugientem ſequitur*, ætas etiam noſtra agnoſceret; nihil tale ambientem, imo fugientem, *Conſiliarij* dignitate ornauit; atque in ſanctiſ-

Hiſtoriographi regij titulus.

ſimum

Conſiliarij ſimum ſenatum, quem rerum Statusque
item archi- vocant, iudicio adlegit. Ipſe tamen, pro
ducalis. veteri ſuo decreto, à Republica atque ab
aula ſe abſtinuit: vt meritò ambigant omnes, an maiori gloriâ Princeps tantum virũ adlegerit, an verò laudabiliore conſtantiâ ipſe abſtinuerit. Illud conſtat, cùm tanta dignitatis ac cenſus facta eſſet acceſſio, nihil de quotidiano cultu, nihil de priſtina vitæ cõſuetudine ipſum mutaſſe: tantaq; vſum moderatione, vt nec ſordidè vnquam ſe geſſerit, nec auctis opibus affluentiùs vixerit, quàm olim inſtituerat, parique modeſtiâ ſemper ſteterit. Itaque vt priſcæ illæ virtutes, in noſtræ ætatis miraculũ ac gloriam, in ipſo ſunt renatæ: ſic iure ſymbolũ iſtud, ab Ennio mutuatum MORIBVS ANTIQVIS vſurpauit, factiſque expreſſit.

Symbolũ, Quâ erat morum facilitate ac comitate,
Moribus binas ferè horas à meridie, ſumto prandio
antiquis. ſtudioſis adoleſcentibus ad ſe venientibus dabat; exteris verò vndique confluentibus patebat ſemper: vt eius domicilium (quod de Q. Mucio Tullius prædicat) non dico Belgicæ, ſed vniuerſæ oraculũ Europæ videretur. Animum ſtudijs feſſum vt
reu.. reuocaret ac reficeret, flores & hortos

impensè

impenſè coluit, bulbis tuliparum præſertim ab noto ignotoque orbe, per *Rembertum Dodonæum*, *Carolum Cluſium*, & *Ioannem Boiſotum*, rerum hortenſium in paucis peritos, perque amicos alios ſtudiosè petitis. Nimirum vt pictores longâ intentione hebetatos oculos ad ſpecula quædã & virores colligunt: ſic ipſe hîc animum exhauſtum aut aberrantem ſolitus eſt reuocare. Hîc extra tumultus ciuicos, inter herbas, inter flores, hilari atque hiante oculo oberrabat: & modò ad hũc occidentem, modò ad illum exorientem manus vultumque circũferebat: & mirâ quâdam voluptate curas hîc omnes fallebat & labores. Sic & olim philoſophi ac ſapientes, ab vrbe atque inſano foro remoti, hortis ſe oblectarunt, atque in ijs diuina illa ſcripta pleraque procuderunt, quæ miramur, quæque nullà temporum ſeries aut ſenectus abolebit. Viridi illi *Lyceio* tot de Natura diſſertiones debemus: vmbriferæ *Academiæ* illas de Moribus commentationes acceptas ferimus: ex hortorum denique ſpatiis vberes illos Sapientiæ riuos in orbem terræ diffuſos hodieque bibimus. Scilicet attollit ſe magis, erigitque ad alta iſte animus, cùm liber

Hortorum cultus.

Lib. 2. De Conſt. cap. 2. & 3.

ber & ſolutus cælum ſuum intuetur.

Adfectus in canes. Amauit à puero canum omne genus, & Louanij tres ferè aluit, gradu quodam magnitudnis diſcretos: *Saphyrum* catellũ, gente Batauum, *Mopſulum* catulum, domo Antuerpiâ, & *Mopſum* canem, gente Scotum. Hos & in tabula depingi iuſſerat, & notas ac carmen cuique, non minùs ingeniosè, quàm lepidè ſubſcripſerat. Pictores & calcographi Mopſum præ ceteris dilectũ ipſi nonnumquã adpingunt, quòd illo comitatus, etiam ad Athenæum ſeu profeſſionis publicæ locum prodire ſit ſolitus: etſi non deeſſent, qui negarent Muſarum clienti hunc comitatum aut contubernium conuenire; quique genus hoc omne ad Martis aut Dianæ aſſeclas ablegarent. Ipſe contrà repoſuit & adſtruxit, ſi mortalium vllos, caninum hoc conſortium litteratos in primis decere, & eloquentiæ ac ſapiẽtiæ candidatos. Aegyptij hoc adſerunt, qui *Anubin* ſuum canis ſpecie fingebant: quia videlicet vtriuſque regionis ille Deus, ſupera atque infera permeabat, vt Hecate Græcorum. Atqui ſapientes habentur illi, qui alta, qui ima ſcrutantur, & canis exemplo pervigiles dìu noctuque agitant. Quid, quòd ijdem,

Cent. 1. ad Belgas epiſt. 44.

Ibidem.

cùm

cùm virum diuinis deditum, vatem aut ſacrorum doctorem, Hieroglyphicis exprimerent, canem ſignabant? quòd ſcilicet, præter ſagacitatem, clamare ac quaſi latrare iſtos deceat, in improbos & bonis inſidiantes. Et ſacræ noſtræ litteræ non refugiunt imagine iſta vti: quibus *canes pro domo Dei latrantes* ſunt doctores & eccleſiaſtæ. Iam Græci, eoſque ſecuti Romani, canem *Mercurio* comitem ſiue adſtitem dederunt: quia, vt Plato ait, ſagax & ingenioſum hoc animal facundiſſimo & promptiſſimo Deorum conueniebat. Si autem Mercurio, id eſt, artium bonarum præſidi, aſsiduus ille comes: cur ab iſtarum artium candidatis arceant?. Et arcent improbè: cùm iam olim heroibus, altique animi viris aſſeclæ iſti fuerint & ſtipatores. En *Telemachus*, apud Homerum, duobus canibus comitantibus, in concionem prodit. *Euandro*, apud Virgilium, procedente,

Nec non & gemini cuſtodes limine ab alto,
Procedũt, greſſũq; canes comittãur herilem.

Neu cenſeas venationis cauſsâ hoc factũ: idem Homerus diſtinguit clarè, agnoſcitque *menſarios canes nouem, animi ac voluptatis cauſsâ, à Patroclo educatos.* Poëtas

loquor?

loquor? è cælo Geniũ ſiue Angelũ aduoco, qui eò ducit. Is *Raphael*, qui in Tobiæ ſolatium miſſus, vnà cum eius filio, canem viæ comitem ſumit. Vt mirum videri non debeat, è religioſis etiam hominibus *Bernardum*, Claræ-Vallis Abbatem, *Dominicum*, ſacræ Prædicatorum familiæ principem, alioſque

Hac leuiſomna canũ fido cum pectore corda

æſtimaſſe, atq; in delicijs habuiſſe. Itaque amarunt Iudæi, Aegyptij, Græci, Romani, ceteri: nec vllũ magis animal ipſa Natura nobis iunxit. Reliqua omnia efferantur, & ſiluas ac ſolitudinem tolerant, aut quærunt: ſolum iſtud domeſticum, & cicur homini adhæret ac tuetur.

Scripta nondum edita.

De corpore, de moribus, deque indole tantùm eſt: de ingenij monumentis, quæ manibus teruntur, etiam diximus. Præter illa, ſtatuerat & alia pluria bono publico vulgare, habebatque adfecta, aut in ſchedas relata non pauca: ſed Deo, vitæ laborumque arbitro, viſum incidere & euocare. Veterum ſcriptis illuſtrandis, iam olim inſtituerat *Facem Hiſtoricã*, tum & *Ritualium* libros ſcribere: & in eos congerere, quidquid eſſet in moribus ritibuſque priſcis obſcurum. Atque in *Facem* quidem

Fax Hiſtorica.

ci.

gran-

grandiores illos ritus, *De Sacerdotibus, De Magiſtratibus, De Militia, De Bibliothecis, De Nuptijs, De Funeribus,* & qui tales, volebat includere: eamque iam cœperat accendere, duplici Syntagmate, vno *De Veſtalibus,* altero *De Bibliothecis,* præter *Militiam Romanam,* publicato. In *Ritualium* autem libris, minores & ſingulos ritus, litterarum quodam ordine, explicaſſet; teſtibus item exemplíſque firmaſſet. Sicut Lexica quædam verborum vtiliter habemus: ſic iſta rerum volebat eſſe. Itaque communis hic quidã velut *Commentarius* fuiſſet, Latinorum, Græcorum, Poëtarum, Oratorum, Hiſtoricorũ, Philoſophorum, & ſcriptorum miſcellorum; Hæc, inquam, inſtituerat, & materiem ab annis ferè triginta parauerat, vt manuſcripti eius *Electorum,* ſeu *Locorum,* vt vulgò indigetant, *Communium* libri teſtantur: ſed diſponere & exſtruere, valetudo & fatũ præueniens vetarunt. O vtile tamen opus! atque vtinam quis æmuletur & ſuſcipiat? Lampada ipſe tradidit, & vnà gloriam cum litteris æternùm victuram.

Ritualium libri.

Præfatione in Senecam.

Cœperat & *Admiranda Hebraica* (cuius gentis Rempublicam Carolus Sigonius eleganter deſcripſit) itemque *Ægyptiaca,*

Admirãda.

Iberica, & *Gallica* adornare: ex quibus ſola *Hebraica* pæne adfecta poſteris reliquit. Daturus & libros tres *De inſtitutione iuuentutis*, *Compendium* item *Hiſtoriarum*, ſuadente in primis *Henrico Vweno*, Iurecõſulto clariſſimo, atq; in ſuprema Belgicæ apud Machlinianos curia Senatore; ſi Deus vitam dediſſet longiorẽ. Scripſerat & *Thraſeam*, ſiue *De mortis contemtu* opus philoſophicum: quod pro omnium guſtu non futurum cùm præſenſiſſet, iudicio ſuppreſſit, calumniã vitare ſatiùs ducens, quàm deprecari. Argumentũ tamen hoc attigit, ſed cautè, in ſua ad Stoicam philoſophiam[a] Manuductione. *Monitorum & Exemplorum politicorum* libros quidẽ duos publicauit, ſed vix trientem operis deſtinati. Nam duo alij, qui *Ciuilẽ Prudentiam*, itemque duo, qui *Militarem* erant tractaturi, perierunt antequam nati. Nec erit, vereor, qui perficiet. Vt enim nemo olim pictor inuentus eſt, qui Coæ Veneris eam partem, quã Apelles reliquerat incohatã, perficeret (oris enim pulchritudo reliqui corporis imitandi ſpem auferebat) ſic ea quæ LIPSIVS prætermiſit, & non perfecit, propter eorum, quæ fecit, præſtantiam, neminem exiſtimo perſecuturum

Cent. 4. miſcell. epiſt. 68.

Thraſeas.

a *Lib. 3: diſſert. 22. & 23.*

Cicero lib. 3. Offic.

rum

tum. Porrò inter ſchedia poſt obitum repertus eſt commentarius in *L. Annæum Florum*, pænè abſolutus; itemque Orationes binæ *De lectione & vtilitate hiſtoriæ*; totidemque panegyricæ *Virgini-Matri* dictæ, & *Miracula Diuæ Virginis Louanienſis*, non plenè tamen pertexta: quæ omnia VVouerius Antuerpiæ fideliter ſancteque adſeruat. Cetera, vt *Hiſtoria Brabantiæ*, *Exempla*, *Monitaq. Politica*, vix ſunt incohata. Præter *Florum*, reliquit & veteres aliquot ſcriptores, in his *Liuium*, *Suetonium*, *Plinium*, Notis aut Emēdationibus, ad margines librorū, à ſe inter legendum illuſtratos. Quæ verò ſuperioribus annis Germani & Galli malâ fide vulgarunt, hautquaquam agnoſcimus pro Lipſianis. Inſulſam illā, & vix Latialem orationem *De duplici concordia litterarij & religionis*, Ienæ, vt volunt habitam; iam olim falſimoniam eſſe meram, editâ Epiſtolâ, ipſe oſtendit: & nuper ſuppoſiticij iſtius fœtus parens *Melchior Haiminsfeldius Goldaſtus* ſe prodidit. Et erunt, erunt (ſi malignitatem ac licentiam huius ætatis noui) qui id genus fraudibus famam captabūt, & iuuenilia vel ficticia prauo exemplo proferēt. Quibus velut in anteceſſum vt *Cent. 4. miſcell. epiſt.*

 obuie-

Vt æuo ſuo Titus, ſic noſtro LIPSIVS verè DELICIVM GENERIS HVMANI fuit. Hunc namque Pontifices, Reges, Principes coluerunt: hunc Itali, Hiſpani, Galli, Germani, Britanni, Pannonij, ipſi denique Daci ac Sarmatæ venerati ſunt: huius denique amicitiam eruditi omnium gentium, omnium ordinum homines expetiuerunt atque ambierunt. Teſtes ſunt Epiſtolarum editarum Centuriæ decem: teſtes ſexcentæ virorum doctrinâ illuſtrium ad ipſum Epiſtolæ: ex quibus *Centurias duas* à VVouerio ſeligẽdas, auide exſpectamus. Itaque Bonos & eruditos amauit, laudauit; & de ijs magnificè ſemper, cùm publicè, tum priuatim, diſſeruit: adeò quidem benignè ac candidè, vt nimia in alienas laudes facilitas à quibuſdã notaretur. Viciſſim ipſe, ab aduerſariarũ etiam in religione partium ſtudioſis, amatus, laudatus fuit: vix ab vno alteroue nugatore aut ſycophanta (quem malignitas ſiue cæcitas abripuit) calumnioſè traductus. Atque ex ijs ipſis ſcio *Domannum* poſtea, Antuerpiæ cùm eſſet, pœnitentiam apud Woueriũ ſponte ſuâ profeſſum. Sed & *Tomſonus, quamquam à Scoticis Miniſtris, quos ſulphureo eſſe inge-*

In Diſpunctione Notarum cod. Mirandul. ad Tacitũ.

nio Iacobus *VI. Britāniæ Rex dictitare ſolet, eductus (cum forte Lugdunum Batauorum ad ſe venientem hominem pro acerbitate, quam in ſuo ſcilicet* Vindice veritatis *profitetur,* Ioſephus Scaliger *caſtigaſſet) non negauit ſe oblitum humanitatis, ſeq; impetu ſcribendi abreptū, ab hac violentia calamum temperare non potuiſſe.* Sic & ab alijs vel inuitis Tempus ac Veritas meliorē mentem exprimentt.

caliger epiſt. ad r. Svveerium 12. Maij 1606. data.

Habes, mi Lector, magni LIPSI elogium, non tam meis, quàm ipſius ferè verbis concinnatum. Quod ita facere viſum, non quòd verba nobis deeſſent (imò quòd deeſſent in tanto heroe pro dignitate laudando) ſed fidei apud omnes augendæ. Et verò, nec potuit, nec debuit LIPSIVS ab alio, quàm à LIPSIO laudari: vt iure ſuam [a] ipſe ſibi vitam, [b] *fiduciā potius morum, quam arrogantiā*, narrandā exiſtimarit; Rutilij Rufi, M. Scauri, aliorūque veterū exemplo, quibus id *nec citra fidem, nec obtrectationi fuit.* Quamquā hanc ego præcipuam LIPSI laudem eſſe cenſeo, DIGNE LAVDARI NON POSSE. Hic tamen qualiſcūq; labor, *honori* præceptoris mei *deſtinatus, profeſſione pietatis*, vt ſpero, *aut laudatus erit, aut excuſatus.*

Cent. 3. miſcell. epiſt. 87.

Tac. in vita Agricolæ.

Ibidem.

MARCI

MARCI ANTONI BONCIARI PERVSINI EPISTOLA AD SENSVM SENSIVM.

DE IVSTO LIPSIO *mecū ſentis, Vir ornatiſsime, mecū autem? imo planè cum omnibus, quos ſiue amœnitas liberalium ſtudiorum, ſiue Muſarum receſſus altior, & ſecreta delectant. Equidē ita mihi perſuadeo, non fuiſſe ab aliquot ſeculis hominem maiore Ingenio, acriore Iudicio, vberiore Doctrinâ.* Lipſī ingenium. Ingenium *admiror maximè in ſententijs aut excogitandis, & de nouo cudendis, aut ita expoliēdis & exornandis, vt ad omnem rem, de qua loquitur, ſemper aptas, ſemper concinnas, atque cū illa natas habere videatur. Vt mirum non ſit, accidiſſe* LIPSIO *in hoc genere, quod haut ſcio an & veterum planè vlli; vt eo viuente à doctis viris ex illius monumentis ſententiæ colligerentur & ederentur.* Iudicium *apparet illud quidem ſingulare in omnibus, ſed præcipuè in rerum ordine tractandarum. Lege ab illo ſcripta quæcumque voles: negabis vllam materiam ordine ac methodo clariore diſponi potuiſſe, vel ad perdiſcendum, vel ad recordandum.* Certè Politica *tot ex auctoribus compacta, in illam ſeriem ordinemq; digerere, non ſolùm immenſi operis,*

Iudicium.

ſed

ſed etiã eximiæ cuiuſdã prudentiæ fuit. Quem ego librum cùm lego, regiam aliquã mihi videor intueri, rebus omnibus inſtructiſſimã. Et eſt planè regia, in qua primùm Rex ipſe amplũ atque auguſtũ habet domiciliũ, deinde comites & magiſtratus Regi proximã ſedem occupant; quam excipiunt hinc atque hinc togatorum armatorumq́; ſtationes, atque cubicula diſcriminata. Totum verò prætoriũ, quàm altè ſurgit, quàm latè extenditur, non fabricatus eſt LIPSIVS, *etſi erat peritiſſimus homo fabricãdi; ſed maximè veteres nobileſque opifices ex Latio, & Græcia, & Ægypto accerſiuit, ad tantum opus ædificandũ, & conſtruendum: quibus ille omnibus, quaſi fabris, præcipiebat vt architectus. Iam quod attinet ad*

Doctrina. Doctrinam, *ea non ſolùm magna, ſed varia, multiplex, & exquiſita, rerum etiã diuerſiſſimarum. Scribat aliquid de* Theologia, *vt*

Peritia Theologię *interdũ neceſſe habuit ſcribere, in* Politicis, *in* Conſtantia, *in libris de* Cruce, *ſed maximè in eo libello, quem inſcripſit,* De vna Religione aduerſus Dialogiſtã: *videbis, quàm altè penetret in diuinam illam ſcientiam, & quàm intimè omnibus, ſiue Græcis, ſiue Latinis Patribus vſus eſſe videatur. Adfirmat mihi Theologus noſtri gymnaſij lõgè princeps,*

Iy. M. Antonius Maſſius, *non eſſe ferè inter*

Theo-

Theologos, qui difficillimũ atque obſcuriſſimã illam De Fato *quæſtionem, ita perſpicuè, diſtinctè, intelligenter tractauerit, quam in primo* De Conſtantia *libro* IVSTVS LIPSIVS. *Age verò, fac eumdẽ diſſerere, vt ſæpè diſſerit, de minima & tenuiſſima artiũ* Grammatica: *nõ Diomedem, non Chariſium, nõ Priſcianũ dices illi eſſe anteponendũ. Exemplo ſit ſubtiliſſimus, idemq́; luculentiſſimus* De Latina pronunciatione *dialogus; in quo non video, quid optimus quiſque & acutiſſimus Grammaticorum requirere poſſit: vt poſteros credituros non putẽ, ab vno ingenio, & illa ſuprema, & hæc infima, tam doctè, tam ſciẽter, tam æqualiter potuiſſe tractari. Quid artes & diſciplinæ (vt ſic dicam) intermediæ,* Dialectica, Philoſophia, Ius ciuile? *Legãtur libri, quibus Ciuem informat, & quibus Regem: apparebit, quàm non inanis & fucatæ, ſed veræ ac ſolidæ ſapientiæ conſultus fuerit. Ius autem ciuile, non ſolùm ſcientiã, ſed etiam profeſſione ſuum vindicat, ad eorũ, qui docent, numerum adgregatus. De* Rhetorica & Poëtica *dubitatũ aliquando eſt à nonnullis, certè numquam à me, qui & ſcitiſſimos quoſdam eius verſiculos olim legerã, & tales omnis generis lucubrationes ſingulari artificio laboratas atque excultas eſſe intelligebã.*

Grammatices.

Iuriſprudentiæ.

Poetices.

Digitized by Google

Sed proximè omnem dubitationem ſuſtulerunt, præter varia epigrammata, recuſa, cum Antiquis Lectionibus, Leges hortuli; *& nuper vulgata* Oratio, *quam habuit apud Principes ſuos Auſtrios, agens gratias de ſuo, ex illorum ſplendore, gymnaſio illuſtrato. Ex quibus liquidò cōſtat, ſi vel ad poëticam ſuauitatem, vel ad oratoriam grauitatem animum appellere velit, fore in vtroque ſtudio ſingularem atque eximium. Reſtant, opinor, tria, quæ ad humanitatem magis propriè pertinent,* Scientia linguarum, Explicatio auctorum, Notitia antiquitatis: *in quibus, omnium ſuffragio, tenet* LIPSIVS *principatum. Itaque riſi hominem non indoctum, qui non maximā Græcæ linguæ cognitionem illi tribueret, quòd idem* LIPSIVS *in epiſtola quadam negaret, ſe multam operam huic ſtudio impendiſſe. Magnum teſtimonium, ſi de illius excellentia, ex illius modeſtia, non ex æternis ingenij monumentis iudicandum ſit. At ego,* Vide, *inquam,* mi homo, quàm multa in Græcis corrigat, exponat, conuertat feliciſſimè. *Nam quòd ad* Criticā *attinet, me potiſſimùm in admirationē rapit, quòd in ſcriptis veterum emendandis ita ſemper eſt felix, vt ſiue inueniat veram lectionem, ſiue non inueniat, parem gratiam ab ipſis auctho-*

Rhetorices

Græcæ linguæ.

Critices.

ribus,

ribus, & à nobis lectoribus mereri videatur. Adeo enim quadrat loco, quidquid illi venit in mentẽ, vt etiam cùm fallitur fortaſſe, non fallat exſpectationem noſtram: ipſos autem ſcriptores, ſi reuiuiſcant, dubitaturos putem, antiquumne ſuum malint, an Lipſianum nouum. Delectat verò etiam illud mirabiliter, quod non ſatis habet obſcurum locum illuſtrare, inuolutum explicare, ægrum ſanare: ſed inter curandum ſemper adhibet facetum aliquid & ingenioſum, quod quaſi leniat præparetq́; ſcriptorem malè ſanum ad medicinam excipiendam. Chirurgi mulcent hoc modo artus inſigniter læſos, & medicam manum exhorreſcentes. Supereſt Notitia priſci æui, quæ in LIPSIO tanta eſt, vt uidiſſe Rempublicam Romanorum, & actis omnibus, non modò per ſomnium, vt exponit in Satyra, ſed verè ac ſeriò interfuiſſe videatur. Felicem hominem, qui per ea quæ repperit, quæ diſpoſuit, quæ ſciuit, & vixit antequam naſceretur, & ita eſt natus, vt numquam ſit moriturus! Felicem iterum, qui nouo more duplicem adeptus eſt gloriam, & quæ ante illum fuit maximè diuturna, & quæ poſt illum futura eſt immortalis! Felicem ter & amplius, qui hanc tantam & tam admirabilem omnium laudandarum artium cognitionẽ, cum æquali

Antiquitatis.

can-

candore animi, religione, pietate coniunxit. Vale. Peruſiæ, ex collegio S. Bernardi. CIↃ. IↃCII. *Hanc epiſtolam cum* Iacobo *fratre, nobiſcum penitus ſentiente, communica, qui tale aliquid à me expoſcere videbatur.*

I. LIPSIVS M. ANTONIO BONCIARIO NIMIS, PAENE DICAM, MEO S. DICO.

Cent. 5. miſcell. epiſt. 49.

N*E mirare exordium, mi* Bonciari *iamantè ſciebam te meum eſſe; ſic eſſe, ex epiſtola tua didici, quam beneficio* Andreæ Chiocci, *inſignis viri & Medici, iánunc vidi. Téne tã effuſè in laudes meas ire? nec apud me, vbi blanditijs locus eſſe poſſit, ſed apud aliũ: quid aliũ? apud omnes ſic effari & profiteri: nam edidiſti & vulgaſti. Profectò motus mihi animus fuit, cùm legi, non nego: quamquam ſaluâ fronte pleraque non poſſum agnoſcere, tamen ſuaue, ſuaue fuit à te tali hæc tribui. Etiam hoc teſtificor, te ſic in mea intima iudicio indagaſſe aut penetraſſe, vt ipſi mihi notior non videar, quàm tibi. Quæ hæc ſagacitas tua eſt? quis ſuper omnia candor? Iam verba penſitata, & ſenſus ſic maturi, fidem apud alios adſtruant, quam apud me non habent. Et mihi tamen hic fructus: quis? excitari & erigi, & vt generoſi equi,*

plauſu

plauſu hoc tuo & fauore acriùs ad curſum impelli. at non in faſtum attolli, mi amice. noui me & impurum aut imbecillum illud in me hominis; & vt Iunonia avis, cùm plumas adſpexi, ad pedes oculos demitto. Sed ad te nunc animum mitto (vtinam totum me poſſim) æterno, æterno tecum vinculo, vt cum me altero hæſurum. Louanij, prid. Id. Mart. CIↃ. IↃC. IV.

PETRVS PECQVIVS AVB. MIRAEO V. R. S. D.

REVERENDE DOMINE. *Venit in manus meas* LIPSI *Vita, tuum opus & donum, cum litteris* Cl. Franciſci Svveertij. *Multũ vtrique debeo gratiarum, & ago: Tibi in primis, in cuius ſcripto* LIPSIVM *duæ horulæ mihi repræſentarũt, qualis viuus non niſi longis annorum ſpatijs videri potuit, puerum, iuuenem, virum, ſenem. Pulchrum & vtile ſcriptionis genus, per quod & virtuti perennat ſuus honos, & acerrimi lectoribus admouentur ſtimuli ad imitãdum, quod mirantur. Lycurgum memorant hoc tantùm fine eloquentiæ ſtudium ciuibus ſuis permiſiſſe, vt aut celebrarent eorum laudes, qui bene de Republica meriti vitâ exceſſiſſet, aut vituperarent eos, qui ſecus. Dignũ igitur*

nitore

Digitized by Google

nitore & gratiâ ſtili tui fuit hoc argumentū, ſi quod aliud. & eò quidem magis, quod nihil hîc, vt ſubinde in elogijs pridem defunctorū, ſit incerti, ſed omnia vel in recēti adhuc hominū memoria, vel fide optimâ ex ipſis Lipsi monumentis deprōta. Quod alij de Cicerone, ego de hoc noſtro ſoleo dicere, non parū profeciſſe in bonis artibus eum, cui LIPSIVS *placuerit. Neque nimium ſapere in litteris putabo, cuicumque non eius laudes tali à te commētario illuſtratæ. Doctis certè Gallorum hîc ſapiūt, vt & alia tua ad hiſtoriæ lucē prius edita. Plura addere non eſt modeſtiæ meæ, nec tuæ, ſcio, audire. Vnū hoc mihi credas, velim, me tibi ex animo cupere, & ſemper præſtò futurum, ſi qua in parte aut hîc aut alibi operâ meâ Tibi, ſtudijſque tuis commodare poſſim. Tu oblata vtere, & Vale. Pariſijs prid. Kal. Iunij,* CIƆ.IƆC.IX.

APPROBATIO.

Vitam *Iuſti LipsI*, à R. V. *Auberto Miræo*, Canonico & Bibliothecario Antuerpienſi, ex ſcriptis illius potiſſimùm concinnatam, prælo dignam cenſui. Antuerpiæ, xx Aug. M.DC.IX.

Egbertus Spitholdius S.Th.L. Canonicus & Plebanus Antuerp.

Cum gratia & priuilegio ad ſexennium.

Buſchere.

OPERVM I. LIPSI.

Hiſtorica ſacra.

De Diua Virgine Hallenſi liber, quo Beneficia eius & Miracula fide atque ordine deſcripta.

De Diua Virgine Sichemienſi ſiue Aſpricolle liber, quo noua eius Beneficia & Admiranda deſcribuntur.

Hiſtorica Romana & externa.

Admiranda, ſiue De Magnitudine Romana libri IV.

De Militia Romana libri V. Commentarius ad Polybium.

Poliorcetica, libris V. qui ſunt de Machinis, Tormẽtis, Telis.

De Amphitheatro Romano liber.

De Amphitheatris quæ extra Romam liber.

Saturnalium ſermonum libri II. qui de Gladiatoribus.

De Cruce libri III. ad ſacram profanamq; hiſtoriã vtiles.

De Veſta & Veſtalibus Syntagma: quod ab auctore emendatum auctumq; breui proferet Officina Plantiniana.

De Bibliothecis Syntagma.

Commentarij pleni in Corn. Tacitum.

Animaduerſiones in C. Velleium Paterculum.

Louaniũ, ſiue opidi & Academiæ eius deſcriptio, libris III.

Politica & Ethica.

Politicorum, ſiue Ciuilis doctrinæ libri VI. qui ad Principatum maximè ſpectant.

Monita & Exempla Politica, libris II. qui Virtutes & Vitia Principum ſpectant.

De Conſtantia libri II. verè aurei, qui alloquium præcipuè continent in publicis malis.

Manuductionis ad Stoicam Philoſophiam libri III. L. Annæo Seneca, aliiſq; ſcriptoribus illuſtrandis.

Phyſiologiæ Stoicorum libri III. iiſdem ſcriptoribus illuſtrandis.

Cõmentarij & ſcholia in L. Annæum Senecam philoſophũ.

Diſſertatiuncula apud Sereniſſimos Belgicæ Principes ALBERTVM & ISABELLAM Auſtrios: item

Cõmentarius perpetuus in C. PliniI Panegyricum, Traiano Imp. ſcriptum ſiue dictum.

Cri-

Digitized by Google

Critica & Philologica.

Variarum Lectionum libri III. in quibus pleræque ad M. Tullium Ciceronem, M. Terentium Varronem, & Sex. Propertium Notæ.

Antiquarum Lectionum libri V. in quibus varia ſcriptorum loca Plauti præcipuè illuſtrantur aut emendantur.

Epiſtolicarum Quæſtionū libri V. in quibus ad varios ſcriptores, pleræque ad T. Liuium Notæ.

Electorum libri II. in quibus, præter Cenſuras, varij priſci Ritus.

De recta pronunciatione Latinæ linguæ Dialogus.

Ad Valerium Maximum Notæ.

In Tragœdias, quæ L. Annæo Senecæ tribuuntur, Animaduerſiones.

Iudicium de Conſolatione M. Tullij Ciceronis, nuper, vt volunt, primùm reperta: quo libro ſeipſum Cicero de filiæ morte conſolatus dicitur.

Satyra Menippæa. Somnium & Luſus in noſtri æui Criticos.

Apologetica.

De vna Religione liber, aduerſus Dialogiſtam Theodorum Cornhertium.

Diſpunctio Notarum Mirandulani codicis ad Corn. Tacitum, aduerſus Lucium.

Reiectiuncula Sannionis cuiuſdam Batauı, pro Diua Virgine Hallenſi.

Epiſtolæ.

Epiſtolarum Centuriæ X. Ex his quinque ſunt Miſcellaneæ, tres ad Belgas, vna ad Italos & Hiſpanos, vna item ad Germanos & Gallos.

Epiſtolica Inſtitutio, è dictantis ore excerpta.

F I N I S.